TECHE UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. J_MSS_0102

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

N 102

Statuta
Capituli
Aquilegen-
sis.
MSSO

102 - *Statuta Capituli Aquilegensis.* « Questo Statuto Capitolare di Aquileja fu stampato nel Cappelletti — Chiese d'Italia, Tomo VIII, Venezia 1851 — dalla pag. 309-377 tratto da un Codice della Bibl. Marciana. [Nota di V. Joppi] ». Precede la « Tabula Statutorum Aquilegensium incipiunt foeliciter » ed infine avvi la seguente nota: « Florianus Candonius Clericus Utinensis scribebat. in MDXXXXI Die prima mensis aprilis ». Lo Statuto fu dato nel 1464.

Un vol. in-8° cartaceo rileg. in pelle con impressioni e taglio dorato. Scrittura del sec. XVI di mano del chierico Candoni. I titoli ed i capilettere sono in rosso e tracciati, come tutto il codice, con carattere nitidissimo.

Questo Statuto Capitolare di Aquileja fu Stampato nel Cappelletti = Chiese d'Italia Tom. VIII. Venezia 1851 dalla pag. 309-377 tratto da un Codice della Bibliotea Marciana. —

Questo Codice come da nota in fine fu scritto da Floriano Candoni Chierico Udinese nel 1541.

1

2

TABVLA STATVTOR(um) AQVILEGIENSIVM INCIPIVNT FOELITER

1 Interpretatio quorumdam dubior(um) ex sententia arbitraria ./ Caput ./

2 De numero Canonicorum non augendo ultra numerum uiginti quattuor,

3 Commissio ap(osto)lica super moderatione, et reductione ad minorem num(erum) prebendarum ./

4 Circa diuisionem possessionum que obedientie nuncupantur ./

5 Forma iuramenti super non alienandis prebendis ./

6 De optione prebendarum, et contra alienantes aliquid de eis ./

7 Q(uod) omnes canonici, et mansionarij discant, et dicant officium ./

8 De septimanario ./

9 De chorarijs,

10 De horis diuinis,

11 De stando in choro cum silentio

12 Q(uod) Decanus ad faciendas septimanas sit exemptus.

13 Q mansionaria uacan non detur n̄ caplo citato.

14 Q nullus assumatur mansionarius, nisi prius examinet.

15 Q nullus exeat choro sine licentia, et quoad septimarios.

16 Q nullus mansionarius recedat a choro, quum diuinum officium celebratur./

17 Q pntes inceptioni tertij psalmi in matutinis lucrentur./

18 Q omni lucro careat qui non interfuerit inceptioni epistole in missa./

19 N on lucretur qui non interfuerit inceptioni tertij psalmi in agendis mortuorum./

20 Q uid lucretur, et qn per interessentes in missa./

21 Q Capellani celebrare debeant missas ad eos tangentes./

22 Q n surgere, et stare debeant in diuinis officijs./

23 Q teneant ire ad omnes horas, et ibi perseuerare./

24 D e honorantijs natiuitatis domini./

25 D e honorantijs corporis Christi in festo./

26 R eformatio, et modificatio dicti statuti./

27 D e horantijs festi natiuitatis beate virginis marie./

28 Q uo tpre residere debeant, qui participare uolunt de anniuersarijs./

29 D e residentia incipienda a festo omnium sanctorum

usq; ad octauam resurrectionis./
30 Super residentia septem mensium./
31 Qui exeunt Patriam perdunt./
32 Quoad residentiaz mansionarior(um), et quoad sigillu(m).
33 De absentia mansionarior(um), et priuatione si non uenerint, citati./
34 Q. non detur interessentia nisi uocatis omnibus, et q(uod) in concedenda non habeant uocem non residentes./
35 De .xv. dieb(us) post octauam resurrectionis./
36 De .xx. dieb(us) tempore hiemali./
37 Quoad absentiaz mansionarior(um) tempore estiuo./
38 De residentia danda infirmantib(us)./
39 Q. null(us) deputat(us) patrie habeat residentiam./
40 Q. null(us) mansionarius in eccl(esi)a ab inceptione misse, et eleuatione ipsius celebrare non audeat./
41 De distribuendis candellis in festo purificationis beate Marie uirginis./
42 Q. nullus Canonicus habeat de oblationib(us) hebdomade sancte, nisi fecerit residentiaz p(er) menses./
43 Nemo scribat uel deleat aliquid de tabula percho/rum sine licentia capituli./

44 Q Vicary in sacris non lucrentur primo anno per integrum./

45 Q Canonicus, seu vicarius non lucretur primo anno nisi pro dimidio, et q omnes teneantur reficere post octauam resurrectionis./

46 De missa conuentuali celebranda./

47 De ministrare epis, et suffraganeis debentibus in diuinis./

48 Q fiant sex elemosine./

49 Q nullus assumatur ad officium qui rexit prio precedenti tempore./

50 Q Canonicus datq ad seruitium. D. Rathe heatur pro pnti excepto manualibus./

51 Q qui fuerint in seruitio, D. Rathe non percipiat quotidianas distributiones./

52 Quantum panis, et uini habere debeant deferetes Caseum de Carnea./

53 Qn dapifer reddere debeat renem exactorum./

54 De cursu panis et uini./

55 Q de Clauigero, et Dapifero non consentiatur onerari in rbus capli, super caplo./

56 Q bis in Hebdomada fiat gnale caplum./

57 Penes quos remanere debeant claves secrarij, et
thesauri.
58 De concordandis libris officialium.
59 Qn Calculari debeant rationes capli.
60 Q nullus officialis recedat de aquilegia, nisi alio di
misso loco sui.
61 De officio vicedomini, et ad que tenetur.
62 De onere Vicedomini.
63 Q nullus minoris etatis, annorum. xxv. et impotens
et qui non fecerit residentiam an electionem,
eligi debeat ad officium Vicedominatus.
64 Q Vicedominus non habeat ultra annum sui officij
residentiam pro exigendis affictibus et quartesijs.
65 Qualiter imbussulari debeat ad officium vicedo
minatus, Dapiferatus, et Canipe.
66 Q omnia officia possint exerceri per substitutum preter
ter vicedominatus.
67 Q eligatur vicedominus per bulitinos excluso
officio gastaldionis.
68 De modo creandorum officialium.
69 Q non addant nisi prius confirmatis imbussulatis.
70 Q non possint haberi duo officia uno anno.

71 De officio punctatoris.
72 De modo creandi Camparium, et Dapiferum.
73 Q Diuidatur media marcha in electione officialium.
74 De iuramento clauigeri.
75 De celario.
76 De iuramento Camparij.
77 Q Domus clericorum reparari possit de pecu-
nijs affictuum.
78 De optandis domibus clericis.
79 De uisitandis domibus clericorum.
80 Q Reiciatur a lucro residentie qui non obediue-
rit in reparando domum.
81 Q non possint dimitti domus, nec optari alia ni-
si reparata fuerit dimissa.
82 De optandis domibus clericorum.
83 Q Canonici in minoribus uocem habeant in elec-
tionibus officialium.
84 Q non habeant uocem in capitulo in electionibus
officialium qui per tres menses ante residen-
tiam non fecerint.
85 De portandis almucijs per Canonicos.
86 Q Canonici, uicarij, et mansionarij almucias

portent./

87 Circa calculationem romuz officialium./

88 Q ratiocinator merita non faciat dolus./

89 Q n Caseus diuidi debeat./

90 Q detur panis, et uinuz portantibz afficitum./

91 Qui litigantes aquilere, siue coram iudicio, mā
sionary habeantur pro pn̄tibz./

92 Q uocari debeant residentes ad conferendum bn̄
ficia, et afficitum./

93 Q reuocatio deliberationum non fiat nisi uocatis
qui prius interfuerunt./

94 Q Mansionary potiantur priuilegio optandi p̄
bendas quo Canonici./

95 Q oratores capli missi ad congregationes seu p
lamentum teneantur exponere solum inte
tionem capituli./

96 Q quilibz clam recedens a' Patria absque licenti
a puncteetur./

97 Q nullus de quartesijs a' caplo, et alijs redditibz
conductis quicqz sibi retineat, sz de manibz
officialis accipiat portionem suam./

98 Q officialis denunciet in premissis delinquentes

infra triduum./

99 ‖ Q. officialis exigat, et non alius./

100 Bulla fe: re. q. D. Marci Barbo olim Pathie su-
per rem predictam./

101 Quo officiales distribuere debeant redditus./

102 De diuisione denariorum et pena inuitatorum ad
capitulum non uenientium./

103 Q. Pecunie pro pallio illico exbursentur./

104 Q. Pecunie pallij non exponantur nisi in ornatu./

105 Q. Pecunie pallij reponantur./

106 Q. Sequestrentur fructus prebende litigiose./

107 Q. Prebenda litigiosa non uendatur litiganti pro
ea, et circa optionem domorum, et locationem
possessionum./

108 Q. Prebenda primi anni non uendatur litiganti./

109 Q. Locationes non fiant nisi iuxta Pauli.ij./

110 Q. Vicedominus per se ipsum aut per alium Ca-
nonicum custodiat festa uillarum./

111 Q. non possit dare licentiam alicui exeundi pa-
triam nisi per capitulum./

112 Q. non uocetur capitulum extra ciuitatem Aquileie,
tempore residentie./

113 Q. nihil exponatur sine licentia capli, et q non habeant vocem qui non residerunt./

114 Q. in iurisdictione capli in Aquileia, a' Ballaoucas supra, versus caplum, non vendatur vinum ad minutum quod non sit clericorũ aut capituli villarum./

115 Q. in Villis capli non exigantur per Decanum ac iuratos sine consilium, pro qualibet vice nisi den otto, et infra./

116 Q. nulli Canonico dentur Litterę ad massarios nisi completo anno a' die datę possessionis, neq; post annum si fuerit in lite./

117 Q. Massarij non teneantur amplius conducere vinum de cedulis in aquileiam non invẽtis primo dominis, et clericis quibus debetur./

118 De non faciendo, neque tractando aliquaz partem nisi citato capitulo generali./

119 Sententia arbitraria inter Dominum Decanum, et Capitulum./

120 Qui Cedere debeant vadimonia Condemnatorum./

121 Cui cedere debeant investiture, et census livellorum./
122 Cui cedere debeant honorantie investiturarum./
123 Cui spectare debeat administratio bonorum capituli./
124 Q condemnatio solvatur infra octo dies./
125 Q condemnationes ornatui applicari debeant nec aliter dispensari./
126 Q pro dotatoribus altarium pulsentur omnes campane, in die obitus eorum./
127 Q nullus audeat ministrari facere prebendam impetratoris, nisi fuerit ligitime confirmatus./
128 Super sigillo capituli, et quomodo sigillari debeat./
129 Q tempore fructus prebendarum vacantium incantari debeant./
130 Q nullus eligatur ad preben. non vacantem./
131 Q canonicus nullus ad aliquem locum non habeat emolumenta honorantiarum./
132 Quantum decanus non canonicus lucretur./
133 Q secreta capituli manifestari non debeant./
134 Q statuta mutari non possint nisi de consensu omnium./
135 Q tractandis capitularijs negotijs viva voce, et non balotis aut secreto dicat quisque opinionem

sium./

136 Q Ponantur edicta qn̄ Celebrari debeat caplum vini./

137 Q in oī Caplo saltem unum de statutis Legatur./

138 Q de cetero non fiat aliquod restaurum qrtesarijs./

139 Q Quicunqꝫ ex clericis emerit aliquod quarteli/
um soluat precium in terminis Venditi/
onis./

140 Q de cetero Honoretur anniuersarium domi/
ni Poponis. Pathe./

141 Q Canonici in minoribꝫ uocem nō habeant
in spiritualibꝫ./

142 Quoad Vinum non Vendendum, et tabernas
non faciendum./

143 De Delegatione uocis super pertractandis in
capitulo./

144 Statutum Reuerendissimi. q. Domini Mar/
ci Barbo Pathe a' sede aplica confirmatuꝫ
q nullus Canonicus minor etatis annorꝫ
xviij. Habeat uocem in Capitulo in certis ac/
tibꝫ, nisi per menses duos fecerit ante, resi/
dentiam.

145 Super Confirmatione priuilegiorꝫ et iurisdi/

ctione./

146 Confirmatio annexionum, et incorporationuz,
et facultas data super prsbyteris institutis.

ix ic

AD HONOREM OMNIPOTENTIS DEI, ET beatissime Marie Virginis, Sanctissimorum Petri et Pauli aplorum, et beatissimorum martirum hermacore, et Fortunati, atque omnium sanctorum et sanctarum Dei. AMEN.

INCIPIVNT STATVTA Venerandi Capituli aquileien ecclesie in Domino feliciter in et Primo.

Interpretatio quorundam dubiorum ex sententia arbitraria. Caput. j.

IN NOMINE DOMINI AMEN. ANNO eiusdem Millo Ducentesimo quinquagesimo quarto. Indictione Duodecima, Die septimo exeunte Maio. In Caplo Canonicorum Ciuitaten, presentibus dominis Bonincontro preposito de Carnea, Pellegrino de manzano, Vulcono hermano, et henrico de qualis Canonicis ciuitaten, Martino Bal. mansionario et alijs: Domini Vernerius, Vuolricus, et Conrade infrascripti. Ad requisitionem dni Alberti Roman, et magri henrici de Pulcini a procuratoris capli Aquileien presentium in scriptis quedam dicta infrascripta taliter interpretati fu-

erunt. **NOS** Venerius de Cucanea Vuolricus cadubrinus, et Coradus de Brazzacho requisiti a sindicis, et procuratoribz capli Aquileien sup quibusdam dubijs, quę continentur in arbitrio a' nobis nouiter lato inter Dnuz Aquileien Decanum Asquinum ex parte una, et capitulum eiusdem ecclę scripto per Iulianum notariuq de Ruzzolio sub anno Domini'. M. Ducentesio quinquagesimo quarto, indictę duodecima, die quarto decimo intrante Maio, Sic interpretamus dubitantes easdem. ¶ q Vicedecanus debet remunerari de bonis Decanatus si Decanus fecerit moram extra ciuitatem Aquileię ultra duos menses, et non fuerit missus a' caplo pro aliquibz negotijs pertractandis: ¶ Itē q Decanus debet here in absentia cum specialiter mittitur a' caplo pro aliquibz negotijs capl'i pertractandis duplicitatez prębendarz: ¶ Itē super hoc saluo nobis iure interpretandi, Dicimus q iurisdictio nra interpretandi extenditur tm usqz ad proximuz festum Pentecostes, et ad illud uerbum QVOTIES, dicimus, q ubicunqz

fuerit interpretandum, et nobis uidebitur expe-
dire per totum arbitrium semel tantum pos-
simus interpretari, et super hoc maior ca-
nonicus intelligitur institutione, et non or-
dine: De his uero que dantur in anniuer-
sariis, dicimus interpretando, quod Decanus non
debet habere plus quam alter Canonicus quamuis
in aliis habeat duplicitatem prebendarum, quia
illa sunt potius donationes defunctorum per-
sonales quam reales cum eadem tamen existentes
in officio consueuerunt assignari. Item in-
terpretamus quod de retentis duplicitatum usque
ad diem prolati arbitrii Decanus nihil debe-
at habere, sed post diem prolati arbitrii tantum
super duobus ultimis articulis scilicet de anniuer
sariis et retentis discordat Vuolricus Cadu-
brinus dominis Vernerio, et Conrado predictis;

De numero Canonicorum non augen
do ultra numerum uigintiquator. Cap. 4.

Nos Alquinus Decanus cum capitulo Aquileiensi et
Venerabilibus Episcopis Bonacursio Emoniensi, et
Conrado Iustinopolitano, Articcho de Castelle-

rio, Vuolrico Decano Ciuitaten, Vuarnerio de Cucanea, Magro Henrico de pulcinico, Magro Valterio Alberio cantore, Rozeo de olepro, Bonati de randulpho de moruzzio, magro Vuielmo scolastico, Conrado de brazzacho, Leonardo d' Faugnaco, Berrardo preposito sancti felicis, et Hercano de Vtino Ciuitatis Aquileien. Statuimus, et iuramento firmamus interposito, et firmiter promittimus seruare indulgentiam diminutionis numeri canonicorum usque ad xxiiij.or factum in Eccla Aquileien

G. Per Vener. Patrem. Dnum. B. Patriarcham aucte sedis aplice, nec contrafacere uel uenire aliquo mo uel ingenio aliquem eligendo uel recipiendo in canonicum, uel fratrem communiter uel diuisim, uel alicui assignando prebendam aliquam, seu locum in choro et caplo, atque stallum in preiudicium numeri supdicti Canonicorum. Immo nos indulgentiam pdictam diminutionis nuri Canonicorum usque ad. xxiiij.or factam pro posse bona fide, quantu de iure poterimus defendere, defendemus. Siqs

aut Canonicorum contra hoc fecerit, uel attemptare presumpserit, per annum sit a prebenda Aquileiensis suspensus. ad cuius rei certitudinem et stabilem firmitatem presens statutum fecimus nostri sigilli pendentis munimine roborari. Actum in Capitulo Aquileien Currente anno domini, millesimo ducentesimo sexagesimo, die sexto instante Martio; tertia indictione.

Commissio apostolica super moderatione et reductione ad minorem numerum prebendarum. Caput. iii.

ALEXANder episcopus seruus seruorum Dei. Dilecto filio decano Aquileien salutem et apostolicam benedictionem. Sicut a te ac dilectis filiis Capitulo Aquileien nobis innotuit intimantibus quod Aquileien ecclesia est adeo canonicorum numero ac multitudine onerata. quod iidem de facultatibus eius cum sint tenues ac exiles utpote prebenda canonici cuiuslibet preter quotidianas distributiones uix trium marcharum argenti ualorem annuum excedant, nequeunt commode sustineri: quare fuit ex parte tua et dicti capituli nobis humiliter supplicatum. ut super hoc utilitati ac decori eiusdem ecclesie pa-

terna prouidere curaremus solicitudine; Atten
dentes igitur q multitudo in illis ecclijs, in q
b3 uix paucis sufficiunt facultates, est poti9
oneri q3 honori. Discretioni tue per Aplica
scripta mandamus. qtẽ eiusdem capli opten
to assensu modereris in prefata eccla h9modi
Canonicorum multitudinem scdm q ipsius pensa
tis facultatib3 diligenter uideris moderandũ.
Prebendas cedentium ac decedentium canoni
corum conuerti, faciens in communes usus ca
pli memorati, et non pretermittens loco eorum
aliquem subrogari, aut alicui conferri pre
bendam, donec eccle predicte collegium uel
numerum quem ibidem moderatus fueris sit
reductum. non obstante si aliqui de manda
to sedis aplice, aut legatorum eiusdem, seu
motu proprio capli eiusdem eccle ibi sint
recepti, uel ut recipiantur insistant. et si a
liquib3 est ab ipsa sede indultum, q inter
dici, suspendi, et excommunicari non pos
sint per litteras aplicas non facientes ple
nam et expressam ac de uerbo ad uerbum de

indulto hmoi mentionem, Contradictores p
censuram eccl'asticam Ap: postpositam compe-
scendo. Datum Neapoli quinto nonas marty
Pontificatus nostri Anno Primo./

Circa diuisionem possessionum que obe-
dientie nuncupantur. Caput. quartu3.

NOS. A. Decanus seu Vicedecanus et caplum scte
Aquileie de pari consensu et unanimi uolu-
tate et quieti nre in quantum possumus p-
uidere uolentes, ac nros releuare defectus,
ac nre indemnitati circumspectione qua co-
uenit prouidere, quasdam possessiones que
eccle nuncupantur. duximus proportiona-
bilr diuidendas, prouida consideratione pe-
santes, q quicquid in commum negligenter
per incurrium est omissum authore domi-
no per singulor industriam repararetur, p
inde quedam statuta super diuisione hmoi
duximus ordinanda, q quilib3 Canonicus
obseruare firmiter iuramento prestito tene-
atur, anteq3 prebenda prouentr assignent'.
eidem: et tadiu sit ab eadem prebenda sus-

pens. q3 diu per se uel procuratorem idoneum
ad hoc specialr constitutum eadem statuta
postq3 requisitus fuerit a caplo iurare conte/
pserit, nisi infra mensem postq3 eis id per
nuncium capli denunciatu3 extiterit hmoi
prestiterint iuramentum. Siqui aut predic/
torum ad prestandum hmoi iuramentum le=
gitime etatis extiterint fideiussioriam, ac iu/
ratoriam cautionem per idoneas personas p
stare secundum q caplo uidebitur, quousque
ad legitimam etatem peruenerint teneant.
quo ad ipsis prestito fideiussores a sacramen/
to et securitate sint poenitus absoluti./

Forma iuramenti super non alienan
dis Prebendis, Caput Quintum./

IN Primis iurabit quilib3 indemnitatem capli
Aquileien, atq3 prebende sue, et aliorum, non pro
curando damnum aliorum, non grauando mas
sarios, uel colonos capli, qui sunt in commu
ni uel in diuiso hospitando, angariando, ul
alia seruitute exigendo per se, uel per nuncios
suos; Item q nemo uendat, uel infeudet, do/

net, uel alienet quouis modo alienationis partem, particulam, seu totam possessionem prebende pertinentis ad ipsum sine consensu capituli. sed nec prouentus eiusdem alicui potenti militi, siue seruo suo non liceat obligare, uel uendere, nec possessiones prebendarum in parte uel in toto alicui uiro potenti militi Burgensi uel seruo de cetero aliqua ualeant ratione locari. Iurabit etiam quilibet canonicus prebendam suam non deteriorare sed eam in bono statu seruare et meliorare potius bona fide. Valeat preterea canonicus quilibet cum auctoritate et consensu capituli integram sortem contingentem eidem cum quocunque uoluerit canonico permutare, si tamen permutauerint partem, nullum generare preiudicium successori.

De optione prebendarum, et contra alienantes aliquid de eis, Caput Sextum.

STATuimus quod Decanus antiquior institutione canonicis possit suam predefuncti uel priuati de iure, uel cedentis semel et non plus commuttare seu optare prebendam si eam in

fra. xv. dies duxerit acceptandam, et ita de sin-
gulis successiue, quę prębenda uoluerint per
mutare, seu optare, dummodo prebendaꝫ su-
am deteriorauerint, uel destruxerint culpa
sua. Defuncto uero Canonico integra preben-
da sua exterior, et plena possessio ad capitulū
deuoluatur. obligatione, uenditione, seu te-
stamento condito per eundem aliquō mō non
obstante aut obstantibꝫ. quam quidem preben
dam exigere, et soluere ubi uidebitur de iure
officialis capituli. iuramento firmiter tene
atur; Si uero aliquis immemor sue salutis
religione iusiurandi calcata aliquid de sua ꝑ-
benda alienare presumpserit, ab ijs quę alie-
nauit sine consensu capli, absqꝫ spe restituti-
onis perpetuo et á tota prębenda triennio sit
suspensus, & nos ex nunc irritamus. et re-
nouamus, et incassum irritumqꝫ reducimus,
nulliusqꝫ ualoris esse pronunciamus quic-
quid alienationis per aliquem extiterit atem-
ptatum ad reuocationem alienatoꝝ prestitu-
ri communiter et diuisim bona fide operaꝫ

efficacem, Capitulum preterea tenebitur bona fide predictas prebendas, et quilibz de capitulo, in ipsis defendere, et manutenere in iure suo, quncunqz oportunu fuerit, et extiterint requisiti.

Q omnes Canonici et mansionary dis cant et dicant officium. Caput. vij.

Millo quadrigentesimo nonagesimo secundo, die secunda aprilis. Absurdum esse et indignum iudicantes, ut ignorantes officium diuinum tam canonici qz mansionary in sancta Aquileien eccl'a residentes et titulati precipiant quottidianos fructus, et intratas prebendar suar, cum de iur hmoi non scientes, neqz dicentes predictum diuinum officium tam diurnum qz nocturnuz teneantur ad restitutionem omnium fructuuz perceptor. Statuimus, et ordinamus q de cetero quilibz Canonicus et mansionarius quottidie dicat officium predictum, et qui ipsum ignorat, et nescit discat a doctis, et exinde prefati domini assignauerunt omnibz et singulis tam Canonicis qz mansionarys qui nesciunt ordinare officium terminum ipsum ad discen

dum hinc ad festum omium sanctorum proxime futurum sub pœna admissionis omniumque distributionum quottidianarum et interessentie a dicto festo in antea lucrandarum, donec examinantur diligenter pro sufficienti doctus ad dicendum officium iudicatum, et acceptum fuerit.

De septimanario. Caput. viij.

STATuimus quod Presbyter septimanarius quilibet Diebus Dominicis, et festiuis primas uesperas et secundas ad matutinum et in medio chori cum Cappa incipere teneatur, et Capitula in eminentiori parte chori, ubi Lectiones ac orationes dicuntur, in quo loco clauiselarius continue ponere officiale procurret, Et in matutinis candellam, in alijs uero diebus dictas uesperas et matutinum ac Laudes incipiat similiter in medio chori, in quibus diebus dicta capitula dicat in dicto loco ubi lectiones leguntur, in quo eis lectis clauiselarius ponere officiale non tardet.

De Chorarijs. Caput. ix.

ITEM Statuimus quod chorarij hoc idem facere studeant omnibus predictis diebus festiuis. scilicet tenere cap-

pas in primis uesperis, secundis, matutino, mis
sa á principio usq3 ad finem, et esse in choro
usq3 ad benedictionem, quod etiam in festis so-
lemnib3, et mediocrib3 dicere, et cantare procurret
Ceterum si aliqui ex predictis super premissis
exequendo siue aliquo premissor negligentes
extiterint, siue remissi, et correpti non erunt,
non emendauerint, per Decanum Vicarium,
Caplum, siue Domines qui intererunt officio,
pena quattuor denarior plectatur, illico exhibē-
da camerarys ornatꝫ. Alr qp cadat á Lucro resi-
dentię.

De horis diuinis, Caput. X.

CVM in Aduentu Domini, Septuagesima, et quadra-
gesima, in Dñicis dieb3 prima magna dicatur,
et quibuslib3 alys dieb3 quadragesimę non festi-
uis, missa et uigilia cum nouem lectionibus
pro defunctis, Statuimus ut dicta prima cu-
iuslib3 suprastis temporib3 et dieb3 statim post
matutinum dicatur, in quib3 nisi tempestiue
ante diem pulsentur, superior siue scolastic9
ad quos spectat facere dici. Tu aut domine: Par-

uas iubeat lectiones legere, nec incipere tertia, nisi omes campane pulsentur, in quarum pulsatione, si non an ministri se parent./

De stando in choro cum silentio. Cap. xj.

STATuimus, et ordinamus quod quilibet clericus stare debeat in choro suo cum silentio quando celebratur officium, quod si secus fuerit premissa, per punctatorem, siue per Decanum, aut uicedecanum prima admonitione cadat ad poenam Denariorum Duorum./

Quod Decanus ad faciendas septimanas sit exemptus. Caput. xij.

ORDInamus, statuimus, et declaramus quod prout antiquitus fieri solebat, Decanus qui pro tempore fuerit, non debeat neque possit nisi rone canonicatus obligari, ut ceteri canonici poni, seu scribi in tabula, seu capelli ad faciendum septimanam, ut canonici faciunt, sed perpetuo debeat esse, et sit ad faciendas septimanas exemptus, et absolutus./

Quod Mansionaria uacante, non detur nisi capitulo citato. Caput. xiij.

ITEM Statuimus et ordinamus q si aliqua mansionaria uacaret per promotionem, promutationem, per mortem seu quouis mo non detur alicui, nisi prius super hoc capitulum citetur, ac etiam conuocatur.

Q nullus assumatur mansionarius nisi prius examinetur Cap. xiiij.

STATuimus, et ordinamus. ut de cetero ad Vacantem mansionariam nullus assumatur nisi publice examinetur in Lectura, et cantu ad pulpitum nrum, ubi legitur epistola et euangelium, pntibz Canon. et mansionarijs.

Q nullus exeat chor sine licentia, et quoad septimanarios caput. xv.

DECernimus, et declaramus q non debeat neqz possit exire chor sine licentia et consensu Decani, aut Vicedecani aliquis, sub poena duor Den. pro qualibz uice per contrafacientez, caple soluenda. Item q mansionarij qui tenentur facere septimanas tam suas qz alior faciant, ut tenentur facere, et q non audeant, uel presumant committere alteri conti-

nuo faciendas. sz quilibz pro se faciat, casu necessitatis excepto. Quilibz aut̃ contrafaci-ens cadat ad pœnam duorꝫ den̄ persoluendo-rum caplo per contrafacientem, pro quali-bet hora, qua fuerit contrafactum./

Q nullus mansionarius recedat a choro cū diuinuz offīum celebrat' cap. xvj.

CVPIentes ut diuinum officium in eccl'a prefa-ta horis debitis et consuetis per mansionari-os iuxta sacrorum canonum institutiones, et statuta per oēs et per oīa celebretur, attenden-tesqꝫ aliquos ex ipis mansionaryis cum ipuz diuinum officium celebratur a choro canentꝫ recedere, et ex ipsam eccl'am recedere, et se ad sua, uel aliena negotia conferre, seu ad aliqs eccl'as ad missas, et alia exercenda proficisci hmoi inconuenienti, et abusioni occurrere, uolentes. Statuimus, et decernimus q de cetero nullus ex mansionaryis prefate eccl'e debeant uel audeant a choro quum diuinum officiuz et missa cantatur sub pretextu occurrentis ne-gity sub pœna admissionis lucri interessentie

totius

totius illius diei, quo si aliquis attemptarit contrafacere, in quo etiam si licentiam petierit, minime sibi concedi debeat, excepto casu aliquo euidentis necessitatis, et tunc licentiam a decano seu vicedecano pro tempore existente petere, et obtinere debeat, et se punctatori excusare./

Q. p̄ntes inceptioni tertij psalmi in matutinis lucrentur. cap. xvij.

STATuimus et ordinamus q̄ quilib3 canonicus, Vicarius, et mansionarius eccl'ę nostrę qui p̄ns fuerit inceptioni tertij psalmi in matutinis tam dieb3 festiuis q̄s ferialib3 lucrentur pro prębenda paruulos septe3, Qui uero non interfuerint dicti psalmi inceptioni non reputent' pro p̄nti in matut̄is.

Q. omni lucro careat qui non interfuerit inceptioi ep'lę in missa, cap. xviij.

ORDinamus, et statuimus q̄ quilib3 Canonicus, Vicarius, seu mansionarius eccl'ę nr̄ę prefatę qui non fuerit p̄ns inceptioni ep'lę in missa conuentuali, et perseuerauerit in

choro inclusiue usque ad benedictionem salu-
tarem, omni lucro careat, ac si non interfuis
set. Insuper nullatenus q aliquis dictam ec
clesiam exire presumat post inceptionem eple
usqz ad benedictionem predictam sine peti-
ta et obtenta licentia et ex causa data a de
cano seu uicedecano si uero contrafecerit per-
dat lucrum. /

Non lucretur qui non interfuerit in
ceptioni tertij psalmi in agendis
mortuorum. Caput. XIX.

STATuimus et ordinamus q quicumqz Cano
nicus, Vicarius, uel Mansionarius qui nō
fuerit presens in agendis mortuo℞ tertij
psalmi et perseuerauerit usque ad finem, uł
qui post inceptionem tertij psalmi exierit ec
clesiam absque licentia petita et obtenta nō
habeatur pro presenti in lucro quod habuis
set si perseuerasset. /

Quid lucretur et quando per inter-
essentes in missa. Caput. XX.

STATuimus et ordinamus q quilibz clericus ta

Canonicus q3 Vicarius aut Mansionarius, qui in qualib3 missa meridiei, tam in quadragesima q3 in alijs vigilijs. s. beate Virginis, Ioannis baptiste, Hermacore et fortunati, Laurentij, et omnium sanctorum Apostolorum, & quattuor temporum presens fuerit epistole et perseveraverit in choro, aut in ecclesia usq3 ad benedictionem, Lucretur pro prebenda unum denarium, qui vero contrafecerit perdat lucrum eiusdem misse ./

Q. Capellani celebrare debeant missas ad eos tangentes. Caput . xxi.

ORDInamus, et Statuimus q Capellani instituti in eccl'a nostra Aquileien teneantur et debeant celebrare, seu celebrari facere missas ad eos tangentes unum quenq3, iuxta stilu3 et ordinem alias datum, ac nuperrime observatum, q si secus fuerit et fecerit cadant ad penam. x. solidorum pro singula vice, exigendum . et q punctator habeat punctare et exigere a Dapifero ad computum deficientis capellani, et qui totius fieri potest

missam, uel missas faciat celebrari, dando pro singula missa solidos octo, uel duos si bi retinendo ex dictis decem./

Quando surgere, et stare debeant in diuinis officijs,. Caput, xxij.

ITEM statuimus q in omnibz horis, ad capi tula. Hymnos, Benedictus, Magnificat. Nunc dimittis, et orones, surgant omnes, et stent erecti: In missa autem ad princi pium hymni angelici. s. ad gloria in excel sis deo, orones, euangelium, et a principi o prefationis, usque ad sumptionem cor poris, et sanguinis christi, nullus sedeat, sz stent omnes erecti, sz ad orones. et euan gelium stent capite discooperto, et flexis ge nibz in eleuatione corporis christi, Contra facientes autem cadant pro singula uice, ad penam unius denarij capitulo appli candi, excusatis impotentibz et senibus./

Q teneantur ire ad omnes horas et ibi perseuerare.. Caput, xxiij

ORDinamus et statuimus q omnes et singuli

Canonici, Vicarij, et mansionarij dicte eccl(esi)e debeant, et teneantur uenire ad officium, et Stare officio in dicta eccl(esi)a .s. Matutinis, Prime, tertie, Sexte, misse, et none, uesperis et completorijs sub poena pro singula hora minutorum quattuor./

De honorantijs natiuitatis domini: Caput. xxiiij.

STATuimus et ordinamus tam honorantijs natiuitatis domini, q(uod) dandi Causam, et exemplum, et Canonicis, et Mansionarijs presentib(us), et absentibus ut in posterum in matutinis, et missa integris dicte natiuitatis domini debeant pro eorum debito interesse; q(uod) inter illos qui fuerint presentes dictis matutinis, et misse integris diuidantur duodecim denarij pro prebenda./

De honorantijs corporis christi in festo. Caput. xxv:

INDignum putantes ut festum corporis christi quod summo honore, et maxima reuerentia celebrari debet a cunctis fidelib(us), et q(uod)

de. xl. Clericis canonici prebendatis in sancta Aquileien eccl'a, omnibz computatis eo die ta solemni q̃s ẕ ad tam exiguum numerꝵ clericorꝵ uix decem eo die diuinis intersunt officys; Idcirco statuimus, et ordinamus q̄ pro honorantys dicti, diuidatur manualr inter presentes, et interessentes personaliter primis uesperis, matutinis, processioni, et misse pro singulo integra solidorꝵ marcha media./

Reformatio et modificatio dicti statuti. Caput. xxvj.

DEclaramus, et statuimus q̄ statutū superi⁹ annotatum de honorando festo corporis x̄ qd' hactenus obseruatum non fuit, ut de cetero media marcha solidorꝵ, que diuidi debz iuxta eius tenorem, in quattuor punctis lucrari, et diuidi debeat, in duobus punctis tantum. s. in missa vz. in festo dicti corporis Christi pro dimidia, et in processione eiusdz festi pro alia dimidia. pro integra singula prebenda, que ipsis misse et processioni personaliter interfuerint; Confirmantes ni-

hilominus alias honorantias antiquas, et prop-
terea ipuz statutum hoc modo modificauimus:

De honorantijs festi natiuitatis uirginis Mariæ. Caput. xxvij.

Considerantes quod festum natiuitatis gloriosę
Virginis Marię, merito ubique a christi fi-
delib;, et presertim in prefata eccl'a, quę sub
eius vocabulo dedicata est celebrari, et so-
lemnizari debet, et quod hoc tempore multa
occurrerunt prouidenda. pro commodo, et
utilitate ipsius capituli, qd' si ommitterent
maxime preiudicarent. queque fieri, et pro-
uideri non possunt ob d'nor Canonicor
absentiam; Propterea uolentes tam festiui-
tatem predictam quam capituli, et rebus nego-
tijs quod expediendis oportune consulere, et
prouidere. Statuimus, et ordinamus quod in
prefato festo natiuitatis beate Virginis Ma-
rię quottannis fiant honorantię medię m
chę pro qualib; integra prebenda; quam di-
midiam marcham lucrari debeant hi om-
nes, et singuli dicti festi officijs interessentes

in prefata eccl'a personaliter in quattuor pun-
ctis .s. in primis, secundisque Vesperis Ma-
tutino, Missa Conuentualique.

Quo tempore residere debeant qui partici
pare uolunt d'anniuersariis. capitulum .xxviii.

COGnoscentes quod aliqui ex clericis de gremio capi-
tuli non facientes continuam residentiam in
Aquileien eccl'a, se non transferunt ad eandem
solum quando sentiunt lucra, et quando
anticipiantur anniuersaria, et hoc non pro
deuotione ecclesiae sed ut sibi lucri faciant au-
ferendo panem de ore triturantium, et conti
nuo laborantium in Vinea Domini; Iccirco
prouidere uolentes ad hoc per presens sta
tutum deliberamus, quod si quis ex non con
tinue residentibus non steterit per dies quin
decim continuos ante festum sancte Luciae
usque ad quindecim dies post natiuitatem
Domini, et diebus quindecim ante resurrecti
onem domini, et totidem post, ac per .xv.
ante, et .xv. post festum beatorum Hermaco-
rae et Fortunati, non participent, neque par

ticipare debeant de anniuersarijs, que tunc ti
unt, et anticipantur, quod statutum uolu
mus perpetuo in suo robore permanere.

De residentia incipienda a festo omnium sanctorum usque ad octavam resurrectionis. cap. xxix.

Quum multi ex clericis nostris residentiam apud ecclesiam nostram Aquilegien faciendo ex intemperie aeris defecissent, et deficerent, fuissetque certum ordinatum statutum, quod statutum de uita breuis, in quo quidem continetur quod tam Decanus quam canonici, et Vicarij, qui compleuerunt residentiam suam, possint se absentare a dicta ecclesia, a principio maii, usque ad principium, siue medium octobris, et quum adhuc magis uigeat talis intemperies, ea propter uolentes saluti eorum salubriter prouidere: Statuimus, et ordinamus quod quam per presens statutum declaramus prefati domini Decanus, Canonici, Vicarij, incipiant dictam eorum residentiam apud eandem Aquilegien ecclesiam, in primis uesperis omnium sanctorum, scilicet ultima octobris, et te

neantur apud eandem perseuerare usque ad octauam resurrectionis domini. /

Super residentia septem mensium. caput. xxx.

VITA Breuis, ars uero longa, lxxxxvij. di. acom ubi tempus uite nostre breuissimum reputatur. inherentes uestigijs predecessorum nostrorum dicentium, quod Canonici, et alij clerici Aquileien eccle quattuor mensibus anni propter aeris corruptionem Ciuitatem Aquileien omnino uitent, ut extra de us cal. e i. et sic olim fuit nos facere ualeamus, ut. xvi. q. i. et temporis qualitas ad laudem primo omnipotentis Dei, et gloriose uirginis marie, et beatorum martyrum hermacore et Fortunati gloriam, uolumus, statuimus, atque firmamus quod a festo sancti Michaelis incipiendo, si Decanus, Canonicus, Mansionarius, uel alius clericus fuerit in residentiam in prefata Aquileien eccl'a continuam, uel interpositam septem cum dimidio mensibus anni. quod talis Canonicus, siue clericus habeatur pro

presente, et diuinis officijs interessente per totum anni circulum.

Qui exeunt Patriam perdunt. Caput. xxxj.

VOlumus, Statuimus, ac ordinamus q supradictum statutum intelligatur de illis Canonicis, et Mansionarijs, siue clericis residentibus in Patria Aquileien. Si uero contingat q aliquis Canonicus. Mansionarius, uel clericus exeat Patriam Aquil. tempore quo stat extra, totum perdat quod lucraretur, et hoc ut statutu sit commune forensib et nō foren.

Quo ad residentiam Mansionariorum et quo ad Sigillum. Caput. xxxij.

ITEm de mansionarijs predictum statutum uolumus declarare, quia in ipsis tota uis, totaq potestas in officijs diurno, pariter, et nocturno, et ne ecclesia patiatur defectum in spiritualib: Statuimus, et uolumus q tres antiquiores Mansionarij ab una parte chori, et tres antiquiores ab alia parte chori possint, et ualeant ire per totam Patriam Aquileiensē

et non extra . ut supra dictum est , per totum
mensem iunÿ , qui Mansionarÿ uolumus
habeantur pro presentibz , et pro diuinis of-
ficÿs interessentibz . Finito uero mense tene-
antur, et debeant ad dictam ecclesiam redire.
Alÿ uero sex possint mansionarÿ , et ualeat
ire, et redire, et haberi ut supra per totuz me
sem iulÿ , et sic uolumus , et ordinamus de
mense augusti , et Septembris , et ut predi
cti Mansionarÿ propensius ad diuinum of-
ficium inducantur . Statuimus , et ordina-
mus q quilibz Canonicus qui residentiam
faciat in predicta patria , et Lucretur illos
quattuor menses , teneatur de suo dare stari-
um unum frumenti pro quolibz mense pre
dictis mansionarÿs residentiam facientibz
ut supra . ¶ Circa uero temporalia , Vo-
lumus , statuimus , et ordinamus , q si con
tingat q istis quattuor mensibz prohibitis
ad minus tres Canonici stent , et ualeant
stare , et residentiam facere personaliter in di
cta Aquileien . eccla . Tunc antiquior Cano-

nicus sigillum habeat capituli, congreget capitulum, disponat, et faciat secundum antiquam consuetudinem; Si uero non reperirentur tres Canonici, in dicta ecclesia uolentes ut supra, tunc Decanus stans in Patria; Si uero exiret Patriam, tunc antiquior canonicus presens sit residens habeat, et teneat Sigillum, et tractet bona capituli, prout si in Aquileiam staret, et residentiam faceret, cum predictis confratribus suis, Ita uero intelligatur de causis minoribus, et mediocribus: ¶ De Causis uero generalibus et maioribus secus Immo Decanus seu uicedecanus teneatur, et debeat conuocare omnes Canonicos in Patriam residentes, et si noluerint uenire, ueniant expensis capituli supradicti, si uero noluerint uenire, Decanus uel uicedecanus cum presentibus ubi erit factum capitulum, determinet, et concludat, ac si in Aquil. ecclesia resideret./

De absentia mansionariorum et priuatione si non uenerint, citati. Caput. xxxiij.

STATuimus, et ordinamus, ne aliquis ex Mansionarijs eccl'e nostre se a' dicta eccl'a absentare presumat, et absens esse per unum mensem, nihilominus punctationem suam ultra tantummodo amittat, nec ultra, nisi obtenta licentia Decani, et capituli nostri, q si aliquis predictor licentia non obtenta ut premittitur absens fuerit ne eccl'a nostra defectum patiatur. Ille absens per litteras, seu generale edictum nostri capituli ter competenti. xv. dier et non ultra assignato citetur, ut compareat, et ut tenetur personalit residentiam facere edicto foribz Ecclesie infixo. Alioquin elapso termino prefixo, Capitulum de dicta Mansionaria persone idonee prouidere possit./

Q. non detur interessentia nisi uocatis omnibz et singulis, et q in concedenda nō hēant uocez non residentes, caput. xxxiij.

AD Tollendum Abusum, quo possint non interessentibz datur interessentia distributionuz quottidianar, tam in patria q extra patriam pro leui etiam causa etiam facta, et ab

eis quorum non interest. Statuimus, et or
dinamus quod de cetero nequeat dari interessen-
tia dictorum distributionum siue in patria,
siue extra alicui, nisi prius uocatis omnibus
interessentibus, et huiusmodi causa expres
sa certificatis, et aliter data habeatur perin-
de, ac si non esset concessa, Dantes uero in
currant poenam interessentie priuationis
Unius mensis ipso facto. Quum autem pro-
huiusmodi causa .s. Dandi interessentiam
fuerint omnes uocati in ea concedenda, nul-
lus habeat uocem, nisi qui actu interessen
tiam ipsam Lucrantur, quidquid ab alijs
in ea danda actum fuerit, sit poenitus nul
lum, nulliusque ualoris, et momenti, Et
nihilominus, dantes incurrant poenam
supradictam./

De quindecim diebus post octauam
Resurrectionis. Caput. xxxv:

NEc non placuit pro statuto haberi, et esse
ut alterne requiei beneficio sancte ecclesie
pie inseruientes illius iugum perferre ua

leant, q tam Canonici, Vicarij, q3 Mansi
onarij possint per dominice Resurrectio
nis octauam per. xv. dies absentes a Pa
tria Foriiulij ubi uoluerint agere. absq3
eo qui aliquibus punctationib3 notentur.

De viginti diebus tempore
hyemali, caput. xxxvj.

QVoniam hyemali tempore ob aliqua pro
pria negotia clericorum prefate eccl'e sepenu
mero contigit abesse, qd' sub pretextu cui9
dam statuti in eadem ecclesia titulo. de
Re: ve; tam de dominis Canonicis q3 de
Mansionarijs plurimis dieb3 maxime eo
tempore hyemali ab eadem ecclesia sunt
absentes in non modicum detrimentum
et scandalum ceterorum. quo circa cupientes
pro posse omnib3 scandalis, et detrimento
predictorum eccl'e predicte, et capituli op
portune consulere, et obuiare. Statuimus
et ordinamus q de cetero a die omnium
sanctorum, usque ad octauam Resurrecti
onis domini inclusiue, quilib3 ex domis

Decano.

Decano, Canonicis, et Vicarijs eiusdem eccle-
sie presentibus, et futuris, qui tamen re-
sidentiam integram unius anni proximi
decursi perfecerint, ob eorum propria ne-
gotia extra ciuitatem Aquilegiensem ad
ipsa peragenda per dies uiginti et non ul-
tra cum residentia absentare possit et ua-
leant. qui quidem dies dari, et concedi de-
beant loco dierum de uindemia, tempo-
re interessentie sue, continuos, siue in par-
te diuisos, 4. 6. x. xij. aut plures aut pa-
uciores pro qualibet uice, prout eis magis
placuerit, et opus fuerit, dummodo non
excedant numerum dierum uiginti, et
data notitia punctatori de die recessus;
et regressus; et similiter possint, et Man-
sionarij prefate eccle qui residentiam su-
am ut supra compleuerint diebz. x. tm
interpolatis uicibus infra tempus prefa-
tum omnium sanctorum, et octaue resur-
rectionis se absentare unus uel duo, et no
plures pro uice, petita tamen, et obtenta li-

centia á Domino Decano, seu Vicedecano, qui p tempore fuerit, derogante statuto suprascripto, de re; ue; in dieb3 suprascritis de uindemia./

Q ad absentiam Mansionariorum
tempore Æstiuo. Caput. xxxvij.

ET Quia sepenumero Mansionarij estiuo presertim tempore suis non resident actualiter temporib3, s3 non mo inductis diebus quo se conferunt, uerum et quib3 personaliter deseruire teneantur; Decretum fuit q quicunque ultra tempus sibi indultum abfuerit residentię commodum prorsus amittant dierum absentię prędictę, et tantundem q3. ita q residentia accrescat his, qui deseruierunt eo tempore, quo —; Illud uero tantundem mense communi accedat./

De Residentia danda infir
mantibus, Caput. xxxviij.

CONSIderantes aerem pestiferum, et infestum qui Aquileię regnat, et specialiter tempore ęstiuo, propterquod corpora inhabitantium sępius inficiuntur, et infirmantur, et mori-

rentur, nisi cum remedijs oportunis, et neces-
sarijs facerent prouideri extra ciuitatem Aqui
leie, quum ibidem pro sanitate recuperanda
minime inueniantur, uolentesque prouide
re saluti communi omnium clericorum dicti ca-
pituli, ut diutius, et frequentius dicte eccle
ualeant deseruire, Statuimus, et decernimus
quod quicunque dominorum Decani, Canonicorum
Vicariorum, Mansionariorum, et ceterorum di-
cti capituli clericorum, qui sic actu residen-
tes, et animo continuandi, et complendi re-
sidentiam usque ad octauam resurrectionis
et si de eo animo forent dubium apud capitu-
lum teneatur iurare ea se mente uenisse
ad residentiam ut supra. quod si iurare noluerit,
non potiatur beneficio, seu in Aquilegia, se
u recedens de Aquilegia ad aliquem locum
in patria fori Iuly, pro suis aliquibus negoti-
is, seu alibi, seu si presistente eo in loco a-
liquo in patria pro suis negotijs quocunque
tempore tam estiuo quam hyemali exequen-
dis infirmaretur, et petierit dicto tempore

residentiam ab eo tempore quo inceperit in
firmari, et capitulo notificauerit de quin
decim diebus in alios quindecim petitam
debeat habere residentiam pariter, et pre
sentiam, ac si in ecclesia interesset quoad
suam recuperauerit sanitatem; Ita tamen
si in illo loco in quo ipse erit pro faciendo
sibi mederi extra domum uagantur, uel
exiret eundo spatiatum, uel quomodocum
que, illico intelligatur esse completum ter-
minum residentię sibi datę, et ab eo tem-
pore citra, quando inde stabit tanto in ec
clesia presentia carebit, et residentia, ni-
si cum consilio medici causa recuperandi
sanitatem, de quo iurare teneatur: Itaque
quotiescunque aliquis ex residentibus ob fir-
mitatem curandam extra patriam, seu
quacunque alia ratione ex dicta causa ac
cedente ipsius iuramento, et fide medici
cum iuramento prestito capitulum ip-
sum debeat impartiri absentię indulgen-
tiam cum lucro residentię, et se quod absit

infirmitas, et necessitas ex eo prolongabitur ibi morandi teneatur singulo quoque men se significare cap(itu)lo sue valetudinis qualitatem q(uod) habeat locum de habentibus indulgentiam huiusmodi absentie extra patriam. Statuto nihilominus disponente de habentib(us) indulgentiam extra ciuitatem Aquileie in Patria, tamen, in suo robore permanente, Addentes; ut is teneatur cum in Patria redierit coram capitulo iurare q(uod) ex ea causa tantum sibi a capitulo concessa affuit./

Q(uod) nullus Deputatus Patrie habeat residentiam. Caput .xxxix.

STATuimus, et ordinamus q(uod) nullus Canonicus Aquileien(sis) si fuerit electus Deputatus Patrie quauis exquisita astutia, possit aut debeat habere residentiam, neque interessentiam, stando extra eccl(esi)am, et Ciuitatem Aquileie, et pro dicto officio exercendo./

Q(uod) nullus mansionarius in eccl(es)ia ab inceptione misse et eleuatione ipsius celebrare no(n)

audeat. Caput uel rubrica. xxxx.

I TEM Statuimus, et ordinamus ꝙ nullus Mansionarius, Capellanus, siue aliquis alius sacerdos presumat celebrare in prefata ecclesia Aquileie, ab inceptione sexte, usque ad eleuationem conuentualis misse sub poena denariorum quadraginta, irremissibiliter eis auferenda, sine licentia, D. Decani uel Vicedecani. et hoc intelligendum est diebꝫ solemnibꝫ, et festiuis tantum, et non ferialibus.

De distribuendis candelis in festo Purificationis beate Marie. Caput. xlj.

S TATuimus, et decernimus ꝙ nullus possit petere candellas pro familia sua saluo numero infrascripto. s. ꝙ Dominus Decanus possit pro duobꝫ famulis, et una seruitrice; Canonicus autem pro uno famulo, et una seruitrice; et sic, et mansionarius Ita tamen quod si quis D. Canonicus seu Mansionarius non Habeat famulum, seu seruitricem, non possit petere nisi pro se. et si sunt plures in domo alicuius dominorum de capitulo, ꝙ omnes dni

Canonici, et alij clerici debeant ferre accensas candellas magnas sibi pro honore solemnitatis festi purificationis datas, et assignatas secundum qualitates, et dignitates dictorum dominorum, dimissis, et reiectis paruulis candellis, que dari solent, seu solebant, et que subponebantur magnis candellis, seu cereis, et hoc sub poena ammittendi dictam Candellam, pro quacunque uice contrafacient./

Q nullus Canonicus habeat de oblationibus ebdomade sancte nisi fecerit residentiam per menses. Caput. xlij.

Item statuimus, et ordinamus, quod nullus Canonicorum qui non fecerint residentiam per mensem ante Hebdomadam sanctam, et indulgentiam plenariam habeat, percipiat de oblationibus, et alijs que prouenimt illis temporibus diuidenda iuxta consuetudinem./

Q nemo scribat uel deleat aliquid de tabula per chorum sine mandato

nuerendi capituli. Caput. xliij.

STAtuimus, et ordinamus quod nullus Dominorum Decani, canonicorum, Vicariorum, uel Mansionariorum, seu quorumuis clericorum sancte Aquileiensis eccle. sub poena excommunicationis late sententie quam ipso facto contrafacientes toties quoties fuerit contrafactum incurrant, audeant, uel presumant aliquid scribere, uel mutare, delereue in tabula facta per chorum ubi describuntur nomina prebendarum sine expresso consensu, et mandato prefati capituli, seu maioris partis eiusdem pro tempore, et successiue faciendo./

Quod Vicarij in sacris non lucrentur primo anno per integrum, caput. xliiij.

ATtendentes quod Vicarij tam imperatoris quam etiam comitis non debeant preferri Dominis Canonicis, seu uberioribus prerogatiuis quam Domini Canonici predicti uti. Icirco Statuimus, et ordinamus quod omnes Vicarij in predicta Aquileien. ecclesia pri-

mo anno post acceptam possessionem sui ui cariatus si fuerint in sacris ordinibus constituti. s. in gradu sacerdotali. lucrari debeant de omnibz, et singulis fructibz et quibuscunque utilitatibz per residentiaz conuenientibz pro medietate. Si uero fu erint in minoribz constituti lucrentur pro quarto, addentes etiam q illi Vicarij qui fuerint per negligentiam officialiuz sine deliberatione capituli, ad integrum lucrum, siue ad ultra quam supradictuz est admissi, debeant et teneantur ad peti tionem capituli prefati quicquid recepe rint restituere.

Q Canonicus, seu Vicarius non lucret primo anno nisi pro dimidio, et q oes te neantur reficere post octauam resurrecti onis domini nostri. Caput. xlv.

DEcernimus insuper q Canonicus, seu Vicari us in primo sue institutionis anno, si uene rit consueto tempore ad residentiam Aquile ie non lucretur nisi pro dimidio totius tem

poris quo residerit. et nihilominus Lucretur e
stiuo tempore pro dimidio totius residentię di
cti temporis ęstiui si compleuerit residentiam
suam usque ad octauam resurrectionis, et si
quis dies tempori yemali non residerit, et e
os non refecerit ab octauam resurrectionis
usq; ad festum sancti Hermacorę. quos di
es si per dictum tempus non refecerit om
nem residentiam ęstatis censeatur ammisis
se, qd' etiam in omnib; Canonicis quan
tumcunque ex institutione antiquitus, ex
antiquissima consuetudine fuit obseruatu;
et in ipsis pariter nunc quoque obseruentur.

De Missa conuentuali cele
branda. Caput XLVI.

Volentes occurrere scandalis, que sępius occur
runt eo q missa conuentualis non celebrat'
in diuini cultus diminutionem. Statuim'
et ordinamus q Hebdomadarij in mora et
defectu celebrandi dictam missam conuen
tualem pro singulo die, quib; defecerint
aut deficient mulctentur, et condamnen

tur in denaryis quadraginta, et sacerdoti qui missam eo die celebrauerit defectu huiusmodi supplendo dentur pro quolibet solidos. xxx^ta.

De ministrare Episcopis, et suffraganeis debentibz in diuinis. Caput. xlvij:

Precipimus, statuimus, et mandamus, quod quicunque aut quandocunque aliquis Episcopus, siue suffraganeus ille, fuerit, Aquileien, seu quiuis alius in ipsa eccl(es)ia Aquileien solemniter celebrauerit, Duo Canonici deseruiant in apparatu Leuitico. Alter quidem Euangelium. Alter epistolam populo fideli enunciaturus: quibus, duo ex Mansionaryis, siue ex Capellanis in consimili apparatu ministrent, Duoque Canonici bachuli Pastoralis, et Mitre ministerio insistant; Itaque quoties super eo scandalum contigerit, culpa capituli. Ipsum capitulum incurrat poenam ducatorum quinque applicandorum fabrice ipsius eccl(es)ie Aquileien. Quod si culpa alicuius Canonici id contigerit, Canonicus ipse incurrat pena

ducº unius. similiter fabricę prędictę appli-
candi; Et punctator qui pro tempore fu-
erit teneatur hunc errorem in tempore
dierum sex denunciare domino Vicario
Patriarchali, sub poena ea quę ob talem
inobedientiam commissa fuit, ac poena
excommunicationis latę sententię, quam
inobedientes ipso facto incurrant, a qua
nequeant absolui, nisi per Reuerendum
D. Patriarcham. uel eius Vicarium. et so-
luta huiusmodi poena ex tali inobedien-
tia commissa, contumax uero teneatur.
nihilominus de qua supra.

Q. fiant sex Elemosine,
Caput uero. xLviij.

STATuimus et deliberamus q de cetero fieri
debeant per Capitulum sex Elemosinę.
unum starium frumenti. s. et unum q-
gium uini pro singula uice, quod frume-
tum conficiatur in pane, distribuendo
per caniparium, et distributio fiat hoc
ordine tam panis quam uini in campa

de mense nouembris, in crastino omniu sanctorum, De mense decembris, in uigi lia natiuitatis domini, De mense Ianua rij in uigilia Epiphanię, in mense febru arij in die cathedre Petri, De mense mar tij in uigilia annunciationis, De mense Aprilis in sabbato dominicę in albis pu blice, ut antiquitus fieri solebat, et consu euerat, et ipse Elemosine debent dari, et distribui in campa capituli, et fieri ac dari ultra illas; due elemosinę priuatę que dari, et distribui non possint, nisi in capitulo, inquo intersint ad minus qn que canonici, et ultra illas, nulla dari, nec fieri debeant, donec capitulum du xerit aliud ordinandum.,

Q nullus assumatur ad officium q rexit primo precedenti tempore, Caput, xlix.

Hoc enim rerum experientia nos edocet, q quum quis ad id idem officium quod pro ximo tempore rexit, assumitur in sequen ti ut plurimum (tanta est huius mundi

fragilitas) accidit q reassumpt[us] efficitur insolẽs in exequendis officii sui uiribꝫ negligens red-
ditur, et quod temporale est, quasi perpetuũ reputans; ac se solum ad id idoneum esse c-
iectans in superbiam, erigitur. ex quo et ani-
mę suę periculum, et nobis qui ex officio ipĩ fructum requirimus, multa damna proue
niunt; quare nos super hoc etiam nostrorum clericorum capituli, quæ etiam colonorum nostro-
rum ex hoc per sæpe modestiam ferentibus; querimonijs excitati sumus. Ideo Statui-
mus q nullus Canonicorum Mansionario-
rum, uel aliorum clericorum, seu etiam Laicorum, cuiuscunqꝫ stant, seu possessionis existant
assumatur, siue ellegatur, seu patiatur see-
ligi, uel assumi ad idem officium quouis no-
mine censeatur, quod rexit proximo tem-
pore pręcedenti; Decernentes omnem assũ-
ptionem seu prouisionem contra hanc pro-
uisionem nostram factam omni carere ro-
bore firmitatis; Et ut hec nostra salubris prouisio ex se ipsam executionem assumat;

Decernimus omnes tam assumentes, seu eli-
gentes quam etiam assumpti seu electi, siue ele-
ctione, uel assumptione de se contra decretu
nostrum facte consensum prebuerint in
unam marcham denariorum Aquileien mo-
nete inter non delinquentes canonicos, et
Mansionarios diuidendam. facto contra
rio condemnatos Hec autem que diximus
uolumus esse uera, nisi ad assumendum
uel eligendum taliter omnium canonicorum
qui tunc temporis in ecclesia nostra fue-
rint in plena concordia consensus acces-
serit. quos tamen Canonicos eligentes ut
fraudibus obuietur saltem decernimus septem.

Quod Canonicus datus ad seruitium .D.
Pathe habeatur pro presenti excepto
manualibus. caput uero .. L:

STATuimus, et ordinamus quod si contigerit quod
.D. Patriarcha aliquem de Canonicis petens
a nobis, et a capitulo nostro, et eum mittat
extra ciuitatem Aquileie pro suis, et Aquile-
ien ecclesie negotijs, quod ille canonicus donec

fuerit in dicto. D. Pathe servitio, dummodo
circa hoc fraus aliqua non confingatur, re-
putari debeat pro residenti, et omnia pro
integritate percipiat que consueuerunt de
capitulo. s. canipa. residentibus exhiberi
Manualia autem que quottidiane distri
butiones dicuntur, que quidem non tantu
residentibz, sz interessentibz diuino officio
exhibentur, tales non percipiant, quuz
nec illi percipere debeant, qui sunt in domi-
ni Pape constituti servitio, Hec autem in-
telligi uolumus de Canonicis illis, qui
residentiam faciunt apud eccl'am, non
autem de illis, qui ipsam residentiam no
percipiunt, licet inueniantur tempore quo
petuntur, seu quo mittuntur, apud nraz
eccl'am, quum residere dici non debeant a-
pud eccl'am, nec uolumus intelligi, nisi
qui locum proprium habent, et qui mo-
dum residentie locant, nec uerum domi
cilium dicantur habere.

Q qui fuerint in servitio dñi Pathe non p
cipiant

cipiant quotidianas distributꝭ. Caput. Lj.

CVM quotidianarum distributionum usus in de-
i ecclesijs ad hoc potissimum sit inuentum,
Ut clericis in eisdem Canonicis horis atten-
tius intersint, atque insistant, propterqꝰs
ius ea canonicum multiplici fauore pro-
sequitur, ut uel sic diuinus cultus magis
ac melius conseruetur, ac manutenetur,
sintque non nulli qui exquisitis eas colo-
ribus usurpare conantur, et qui per ante
a, uel nunquam, uel paruo temporis in-
teruallo residentes more quodam fugitiuo-
rum uix aliquando illis intersint, et qui nec
super pelliceo induuntur presidentię Loci
etiam ante ipsum caput nostrum. D. s. De-
canum ambitiosum sibi uendicantes. quod ha-
ctenus (proh dolor) non absque bonorum scan-
dalo auditum est fieri, atque uisum ab ijs
precipue qui ante omnes talibus deberent
obuiare, Et quoniam quę de ambitionis
atque auaritię radice prodeunt poenitus succi-
dere debemus. Volentes quantum cum Deo

possumus ac debemus huic inualescenti morbo
atque damnatę contagioni occurrere hac nr̃a
saluberrima constitutione perpetuo ualitu-
ra. Statuimus, et ordinamus q̃ nemo, De
canus, Canonicus, Vicarius, uel Mansiona-
rius prębendatus quantumcunq; pacificus
in hac sancta Aquileien̄ eccl'a, quem quamis
modo contigerit ad officium uicariatus, aut
alias ad seruitutem Rmor. Path'arum, quo
uis modo pacto, aut quęsito colore, assumi,
tales distributiones quotidianas percipiat ab-
sens nisi actu, et cum superpellicio more
ceterorum Canonicorum interfuerit diuinis
officijs, et pro illis horis tantum quib; in-
terfuerit et non aliter; et ut euitentur fra-
udes quas fieri uerisimiliter possent, maxi-
me ob pręsidentium aucthoritatem, qui in
multis possent canonicos, et capitulum, seu
eccl'am ipsam sanctissimam circumuenire,
lędere, uel aggrauare; Q, talis Decanus. Ca-
nonicus, Vicarius, uel officialis Rmi. D. Pathę
pro tempore existentis nullatenus deputetur

ad negotia aliqua pertractanda ex Ciuitatem
Aquileie cum lucro interessentie, seu distri-
butionum quottidianarum predictorum, necul-
tra unam uicem in anno, et per octo dies tan-
tum. (Si tamen dictus Decanus, Canonicus,
uel Mansionarius, Vicarius, aut officialis,
prius actu contemptus fuerit residens, et
non aliter, quamuis autem rerum sic in-
iuste receptarum quidam hactenus in hac
sancta eccl'a dominium nullum Acquisiue-
rit, nec taliter qualiter per se receptas distri-
butiones fecerit suas, et ideo de iure omninoque
ad restitutionem teneantur. Nos et eccl'am
hanc sanctam btissime uirginis Marie, et
sanctorum Hermacore, et fortunati, et aliorum
Patronorum nostrorum pys patrocinijs, ac tutele
deuotissime commendantes, et quum de ce-
tero aliquem ex gremio mitti contigerit ad
Loca aliqua pro eccle, seu capituli negotys
prouideatur, attente, quod talis plus debito tem-
pore non immoretur, in fraudem presentium
in alys ecclesys, ubi similes distributiones

lucentur: Pro omnium autem et singulorum
predictorum robore, cautela, ac firmitate supra-
dicti domini, Decanus, Canonici, et capitulum
Communiter, et singulariter, singuli et de
per se tactis sacrosanctis scripturis iurarunt
ad sancta dei euangelia predicta omnia, et
Singula perpetuo rata firma, habere, et te-
nere, et inuiolabiliter obseruare, ac in nullo
contrafacere uel uenire directe, uel indirec-
te per se uel interpositas personas, quouis
quesito colore, sub expressa obligatione om-
nium, et singulorum bonorum suorum, et dicti ca-
pituli presentium et futurorum, nec petere ab-
solutionem ab ipso iuramento. Intendentes
prefati, D, Decanus, et Canonici desuper co-
firmationem habere, et tenere, quatenus o-
pus fuerit á sancta sede Apostolica, aut a
quouis idoneo superiore eorum meliori modo
quo fieri poterit ad robur, et perpetuam fir-
mitatem, et omnem cautelam necessariam
et quod contra huiusmodi statutum non possit
aliquid disponi, nisi ad id faciendum nomi

natim specialiter, et expresse ac legitime uo
catis omnibus, et singulis Dominis Canoni
cis in Patria tunc temporis ubilibet residen
tibus, et existentibus. Quod quidem statutum,
postea fuit et iuratum per D. Antonium d'
Susannis, D. Bertrandum de Glemona, tunc
superuenientes, et pro parte D. Thome de pul-
cinico. Legitime laudatum.

Quantum panis et uini habere debeant
deferentes caseum de carnea, caput LII.

STatuimus et ordinamus quod quando Gastaldio
Carnee portabit Caseum Aquileiam, prima
die habere debeat duos panes, et duas Zussi-
as uini. Iuratus uero habeat unum panem
et unam Zussiam uini, tantummodo, Cara-
tores uero habeant tres panes pro quolibet
et tres Zussias uini, et in recessu nihil, pre-
co habeat quolibet die unum panem, et ui-
ni unam Zussiam; Item Gastaldio, et iu-
ratus habeant qualibet die unum panem
et unam Zussiam uini, pro quolibet die au-
tem quo reddeunt Gastaldio habeat tres pa-

nes, et tres Zussias uini, et tres libras casei; Iu-
ratus habeat duos panes, duas Zussias uini,
et duas libras casei, et hoc uolumus per claui-
gerum nostrum, et alia statuta inuiolabiliter
obseruari.

Quando dapifer reddere debeat rationem exactorum caput uere est in. liij.

DAPIfer illico post festa pascalia teneatur redde-
re rationem omnium per eum exactorum, et inter
canonicos, Vicarios, et Mansionarios diuise-
id omne cuius post computa huiusmodi cele-
brata remanebit debitor retinendo nihilomi-
nus poenes se, aut assignando ei, quem caplus
elegerit duc. xxv. pro expeditione litium qui-
bus caplum assidue uexatur, quorum duc qui
superfuerint tempore inceptionis residentie
.s. in festo omnium sanctorum diuidantur et
assignantur unicuique pro portione sua, uel eorum.

De cursu panis et uini, caput. liiij.

SVMMA diligentia attendentes, ne laborantibus
in agro Dominico cursus panis, et uini, et cete-
ra eorum deficiant, uel saltem quantum plus

potest fieri in antea producatur, statuimus et inuiolabiliter seruari mandamus, quod si frumentum celarij sufficerit ad cursum predictum usque ad festum beati Hermacore, et si aliquid superfuerit illud tale superabundans nullatenus Diuidatur, sed de ipso superabundante, suppleatur cursus uini si defecerit. et Residuum si quid superfuerit ipsum frumentum et uinum ad cursum coniungatur cursui uigintiun simplicis Et si quid superfuerit adiungatur cursui gastaldie.

De Clauigero, et Dapifero non consentiatur onerari in rationibus capituli super capitulo, cap. LV.

QVIA ex multis litibus, et questionibus insurgentibus sepe, et sepius in numero capituli non sit ucusque iuris ordo seruatus, uolentesque dictis litibus et questionibus iuris remedio salubriter prouidere. Hoc presens Statutum ad utilitatem et reformationem multarum deceptionum, et subtractionum que in rationibus officialium nostrorum fiunt multoties: Duximus unanimiter statuendum, inuiolabiliterque obseruandum, ne de cetero aliquis officialis capituli scilicet clauiger, et dapi-

fer ausu temerario in oneribus dicti capituli su
per dicto capitulo se in aliquibus onerari con-
sentiant, uel permittant, neque in libris di-
ctarum onerum hoc scribat sicut alias facere
consueuerunt. Et si uoluerit aliquis ipsorum
in aliquo se onerari, illud scribat super se,
et soluat, non autem super capitulo. Quod si aliquis
predictorum contrafecerit eo quod onerari se con-
sentiat, et permittat, illud totum id in quo
fuerit oneratus dicto capitulo soluat, et sol-
uere cogatur.

Et bis in hebdomada fiat genera
le capitulum. Caput uero LVI:

STatuimus, et ordinamus quod in qualibus hebdoma-
da bis, s. die Lune, et die ueneris fiat generale
capitulum post missam, uel hora qua melius
d. Decano uidebitur, in quo capitulo Decanus cum
capitulo deliberet, expediat, uel proponat super
quo bono statu, et communi utilitate capituli
et ecclesie erunt deliberanda expedienda, uel
proponenda, et que deliberata, et proposita
tam per Canonicos quam per mansionarios ex

equtioni mandantur secundum q maiori par-
te ipsorum qui tunc capl'o presentes fuerint me-
lius expedire uidebitur; Alijs tamen diebus
et horis ualeat decanus, seu uicedecanus capi-
tulum euocare secundum q accidentia tem-
porum et causarum et negotiorum exquirunt; Ita
tamen q non sit opus nec statuto presenti
teneatur absens canonicus ad dictam Aquile-
ien eccl'am in suprascriptis ad capitulum co-
uocari, et maxime in receptionibz canonicorum
et Mansionariorum; In quibz tamen iuris co-
munis dispositio, et consuetudo seruetur; In
electionibz uero officialium nostrorum qui fiunt
die secunda mensis maij omnes Canonici
tam pntes siue sint in sacris ordinibz consti-
tuti siue non, de cetero habeant, et habere
debeant plenam uocem, in quibz etiam ser-
uetur modus et ordo statutorum et consuetorum.

Penes quos remanere debeant claues sa-
crarij, et thesauri, caput uero. LVIJ.

STATuimus, et ordinamus q quum sint super
sacrista in qua est thesaurus eccl'e tres claues

quarum unam tenent sindici Camere, Alie du-
e teneri debeant hoc modo, s. quod unam ipsarum
duarum debeat tenere decanus, aliam unus ex
Canonicis cui caplum committere uoluerit
Et si aliquis ipsorum ab aquileia recederet, ipse
recedens ipsam clauem consignare debeat in
capitulo, et dare eam illi cui caplum ordinauerit./

De concordandis libris offi-
cialium. Caput uc(?)o. Lviij.

ITEM Statuimus et ordinamus quod libri officiali-
um de cetero de mense in mensem tempore
quo actu residentie Aquileie concordari debe-
ant; et singulo quoque anno eligantur duo
e gremio capituli, et unus mansionarius
si caplo placuerit, qui supersint libris ip-
sis inspiciendis, et concordandis cum hoc
quod si contigerit unum illorum recedere, quod ipe
possit alium loco sui deputare usque ad reddi-
tum suum, et si unus solus remaneret ipe
solus possit uidere et concordare libros, et
si omnes recederent, tunc caplum debeat de-
putare alios qui concordent, et faciant di-

ctas rationes./

Quando calculari debeant ratio./
nes capituli. Caput uero. lix.

Statuimus, et ordinamus q̄ omnes rones capli que sunt faciende, et calculande, fiant subito post festum Beati Paulini, et de die in diem calculetur, et q̄ capitulum prefficiat duos ex canonicis, siue mansionariis, siue unum canonicum et unum Mansionarium qui cum decano seu uicedecano dictas rones uidere habeant facere, calculare, diffinire, et terminare, Et illis quos elegerit, et cuilibz eorum possit imponere pœnam pro qualibz uice, usqz ad quinqz denarios, et illa pena debeat exigi sine aliqua remissione, et illi qui erunt pntes quilibz eorum debeat Lucrari et debeat habere de salario pro quolibz mediam marcham Denariorum, et quicquid dictum fuerit cum eis super premissis habeat roboris firmitatem./

Q̄ nullus officialis recedat de Aquileia
nisi alio dimisso Loco sui, caput. Lx.

ORDinamus, et statuimus q nullus officialis capituli tam scolasticus notarius capituli qz alij officiales debeant recedere Ab Aquilegia nisi dimiserit aliquem Loco sui, qui exerceat officium suum, et illum dimissum intimare teneatur Decano, uel uicedecano qd' si contrafecerit, cadat ad penam mediȩ marchȩ dicto capitulo persoluendȩ quoties fuerit contrafactum./

De officio Vicedomini et ad
quȩ tenetur. Caput. Lxj.

STatuimus, et ordinamus q Vicedominus q' eligetur debet se onerare de omnibz et singulis affictibz dicti capli tam canipȩ quaz Scalcherię; Item debet ire, et equitare per questionibz massariorȩ in uillis tantum, et si iret, uel per caplium mitteretur extra uillas, debet ire in expensis capli, exceptis equibz, non debet recipere naulum: Item a festo sancti hermachorȩ usqz ad festuz sancti Michaelis inclusiue, teneatur facere portare affictum grossaminum; Et a fe

sto sancti Michaelis usque ad festum sancti
Martini facere portare affictum minutorum.
Item teneatur dictus uicedominus pro male
ablatis soluere nisi doceat, uel ostendat quod
dicti male ablati, uel aliquis ipsorum non tan-
tum habuerit quod possit aliquid soluere se-
cundum antiquam consuetudinem: et dic-
tos male ablatos capitulo designare teneatur
in festo natiuitatis uirginis Mariae de men-
se septembris, alias pro ipsis teneatur, et quod
capitulum de claquos habere debeat pro
male ablatis. Item habere debeat dictus
Vicedominus pro salario, et labore suo Aue-
nae staria sexaginta quinque, et quartelium
uillae casteglioni, et quadias denariorum a
xl^ta infra, A quadraginta uero ultra cedant
capitulo, et iuret fideliter consignare: Item ha-
beat residentiam a festo sanctorum hermaco-
re et fortunati, usque ad festum sancti Mar-
tini, et per totum annum, cum onere exe-
quendi omnia negotia iudicialia ipsius ca-
pituli in locis, ubi pro tempore fuerit, uel

alia quacunque. Item teneatur facere omnes rationes suas incipiendo a festo sancti Paulini, et eas sine mora aliqua, uel dilatione prosequendo. itaque integre debeat computa reuidisse, et satisfecisse per mensem immediatum post completum officium suum. Item teneatur exigere collectas que imponuntur per capitulum in Vicedominatu suo. si eas imponi contigerit.

De onere Vicedominati. Caput. lxv.

Declaramus quod Vicedominus, et alij officiales omnes quos duxerimus eligendos habeant salarium consuetum. Item quod Vicedominus electus per capitulum siue eius durante officio perpetuo, obligatus sit, et oneratus ad faciendum solui capitulo omnes, et singulos affictus tam fratine, et Abbatie Bilime quam alios quoscumque quoquomodo spectantes ipsi capitulo, et quod ipse Vicedominus, et eius successores teneant continue duos equos durante eorum officio. Item quod dictus Vicedominus et eius successores teneantur, et obligati sint

equitare, et solicitare capituli causas, et mas/
sariorum, et eas defendere, et si casus tantum
daret quod equitare non posset legitima ex ca/
usa, quod teneatur concedere equos suos ora/
toribus capituli, qui pro casibus ipsius ca/
pituli essent electi./ Item quod si ipse uicedo/
minus non uellet equitare requisitus per ca/
pitulum, nec equos suos concedere, decla//
ramus quod capitulum eligat oratores, et pro/
uideat eis de equis sumptibus Vicedomini;
tam pro oratoribus quam pro equis./

Quod nullus minoris etatis .xxv. annorum
et impotens, et qui non fecerit residen
tiam ante electionem, eligi debeat ad
officium Vicedominatus. Caput. lxiij.

Statuimus, et ordinamus quod siquis ad offici/
um Vicedominatus imbussulatus fuerit,
minoris etatis quam requirat statutum su/
per in edictum, et temporis extrationum
breuium in creandis uicedominis sors cade/
ret super aliquem non existentem in etate
requisita, suum breue iterum recludatur

in sacculo, et ita seruetur singulis annis, donec ad/
uenerit etas requisita, Item si sors caderet sup
aliquem qui impotens esset corpore uel men
te ad exercendum huiusmodi officium uice
dominatus personaliter, q eius breue lacere/
tur, et aliud extrahatur, et similiter fieret,
Si sors caderet super aliquem qui esset pro
digus et rei sue familiariter male propositus,
Item si caderet super aliquem qui non fuis
set residens per duos menses continuos ante
extractionem breuium, tempore creandorum
officialium q eius breue reponatur in sacculo,
et ita seruetur singulis annis donec fuerit resi/
dens ut supra./

Q Vicedominus habeat non ultra annu3
sui officij residentiam pro exigendis af
fictibus, et quartesijs. caput. Lxiiij.

DEcernimus q nullus uicedominus ultra unu
annum integre habeat residentiam pro exigen,
dis affictib3, et quartesijs capli, de quib3 uice/
dominus oneratus est, et quicquid restat exi/
gat sumptib3 suis, et absque residentia./

Qualiter in

Quis hic imbussulari debeat ad offi
cia vicedominatus, dapiferatus
et Canipe Caput uero. LXV:

STatuimus quod ad officium vicedecanatus nemo pos-
sit describi, et includi in pixide, nisi fuerit Ca-
nonicus prebendatus, et pacificus huius sanc-
te ecclesie, et nisi fuerit constitutus, in. xxv.
anno etatis sue; ad officium uero dapiferatus
et Canipe describi possint, et debeant omnes
tam Canonici quam Mansionarii tunc presentes
et residentes in Patria, dummodo fuerint vel
fuerit unusquisque saltem ad dicta etate
constitutus./

Quod omnia officia possint exerceri per
substitutum preter vicedominatus. cap. lxvj.

STatuimus et ordinamus quod omnia officia pos-
sint exerceri per substitutos, preter officium vi-
cedominatus, quod ipse Vicedominus teneatur
per seipsum exercere./

Quod eligatur vicedominus per bullet-
tinos excluso officio gastaldionis cap. lxvij.

ITEM Statuimus et ordinamus quod eligatur Vice//

Dominus, excluso officio Gastaldionatus ad dicti tamen capituli beneplacitum, et q̄ seruetur modus bulletinorum prout seruatum fuit in officijs Dapiferatus, et Campary, seruatis seruandis./

De m̄o creandorum officialium. Cap. lxviij.

Ad euitandas lites, discordias, et expensas, que de facile oriri possent, sicut preteritorum experientia docuit, circa creationes officialium eiusdem capli fieri solitas, die secunda mensis May. Statuimus, et ordinamus, q̄ officia Vicedominatus, Canipe, seu Clavigeratorum et sescalcarie, siue dapiferatus, creentur, et distribuantur modo infrascripto:

Vocentur omnes et singuli Domini Canonici qui fuerint residentes in Patria Forijuly ad certum diem, horam, et Locum, ad uidendum describi nomina dictorum dnorum Canonicorum qui uoluerint dicta officia uel eorum aliquid exercere, quibus sic congregatis, uel contumaciter aliquibus absentibus ipsi qui presentes fuerint sicut premittitur capitu/

lariter congregati per cancellarium capli de-
scribi faciant breuia tot quot fuerint ipsi
pntes, et in singulis breuib3 nomen et co-
gnomen singuli canonici describatur. qui
uoluerit officium illud exercere, exempli
grã dicendo sic: Ad officium uicedomina-
tus Ioannes Canonicus; Item ad officium
Canipę Antonius canonicus uel mansiona-
rius, prout fuerit, Simil[r] ad officium da-
piferatus Nicolaus Canonicus uel Mansio-
narius, et omnia breuia ad unum, et ideq
officium pertinentia, simul pmixta po-
nantur, et claudantur in una et eadem
pixide. et sic in summa sint tres pixides,
continentes singulę singulo[rum] officiorum,
nomina, et breuia, et inscribantur ab extra
uni pixidi hęc uerba: officium Vicedomina-
tus; Alteri, officium Canipę, Tertię offici-
cium dapiferatus; Et dictę tres pixides cu-
stodiantur in aliqua capsa sub tribus cla-
uib3, itaq; fraus aliqua committi non pos-
sit, quarum clauium una sit penes dñm

Decanum, alia penes seniorem Canonicum, institutione, ex hys qui fuerint residentes in Ciuitate; Tertia uero sit, et esse debeat poenes Cancellarium capituli; Et nomina in ipsis breuibz sic ut dictum est inclusis, registrentur per dictum cancellarium in Libro deliberationum capituli hoc modo. .s. Talis die tali, et talis ut fuerunt descrip-ti in pixide inclusi ad tale officium, & adueniente statuto ad creandos officiales tempore singulis annis uz. die secunda mensis Mai Congregato capitulo absqz ali-a speciali conuocatione, iuxta consuetum, apperiatur capsa in conspectu totius capi-tuli, et extra habeant pixides coopertas, et ponantur super disco in Loco capitulari, ubi psntibz et uidentibz Dominis Canoni-cis Vocetur ad beneplacitum maioris par-tis capituli, qui primo mittat suam ma-num in pixide cooperta officij Vicedomina-tus, et extrahat unum tantum breue, et ille qui in ipso breui fuerit descriptus, sit ille

anno Vicedominus, cum onere, et honore, ipi
officio iniuncto, uel iniungendo, Si tamen ip
se descriptus eodem instanti uoluerit dictum
officium acceptare; uel non presente laceret;
ipsius breue sic extractum, et aliud breue im
mediate simil(ite)r ut s(upr)a per omnia extrahat
Et qui sic fuerit ad dictum officium extra
ctus, Teneatur in continenti idoneum uel
idoneos prestare fideiussores, et principales
Alioquin laceretur eius breue, et alius ext(ra)
hatur ut s(upr)a. Item teneatur prestare solita
iuramenta sub poena predicta: Deinde cre
ato uicedomino, Puer ponat manum in pi
xide officij dapiferatus super cooperta, et ita
extrahat unum tantum breue, et bene admo
neatur idem puer q(uod) non extrahat cum dua
bus uel pluribus breuibus, et seruetur circa hoc
officium, omnia que supra proxime dicta sunt
Circa officium Vicedominatus: Deinde cre
ato dapifero ut s(upr)a, dictum puer ponat ma
num in pixide officij campe supra cooperto,
et extrahat unum tantum breue, et cetera ad

iungantur. faciat ut servetur in hoc officio sic
ut supra, proxime est ordinatum circa officia
predicta, Et Canonicus ordine notabit noīa
eorum, qui extracti fuerunt, et creati officiales
cum prestationibȝ iuramentorum et fideiussorum,
Item notabit nomina eorum qui fuerint extra-
cti, et noluerunt acceptare, uel forte renue-
rint aut non potuerint parere premissis,
ordinationibȝ, et ideo cassati fuerint, quibȝ
omnibȝ sic ut s̄ premittitur factis reponā-
tur dicte tres pixides super coperte in sua
capsa in p̄ntia totius capl̄i, et fideliter ser-
uentur cum tribȝ clauibȝ, ut predictuȝ est,
usque ad reuolutionem anni, in quo fiet
noua creatio officialium iuxta ordines pre-
missos, Et sic deinceps annuatim donec
consumata fuerint omnia sicut p̄mittitur
clausa et c.

Q̄ non addantur nisi prius consu-
matis imbussulatis. Caput lxviii.

S. Tatuimus et ordinamus q̄ nullomodo ante
consumationem dictorum breuium possint in-

claudi, et superaddi alia nomina, siue antiquo/
rum, siue supraueniencium canonicorum, Vicario/
rum. Mansionariorumue et confirmatis omnium
et singulorum dictorum trium officiorum breuibus,
conuocetur generale capitulum omnium residen/
tium in Patria fori Iulij, et fiat noua descri/
ptio, et inclusio breuium, officiorum, iux/
ta ordinationem prescriptam.//

Quod non possint habere duo offi
cia in uno anno; Caput. lxx.

Item ordinamus quod nemo eodem anno possit
habere duo ex premissis officijs, et casu quo
aliquis creatur in Vicedominatu, postea ex/
trahatur eius breue ad alia officia eodem
anno, et eodem contextu, illud breue repo
ni debeat in suo pixide, et idem similiter
fieri debeat in alijs officijs, Unde ad uitan/
das intricationes. Statuimus quod semper ser/
uetur ordo extrahendi breuia, ut supra statu/
tum est, incipiendo primo a pixide Vice/
dominatus, Secundo a pixide Dapiferatus,
Tertio a pixide Canipparij./

De officio punctatoris, Caput. lxxj.

CIRCA officium punctatoris. Statuimus quod non fiat nisi per imbussulationem quem-admodum alij officiales, et non ponant nisi nomina Canonicorum, et ipse pun-ctator qui fuerit pro tempore, teneatur ipsemet exercere officium tempore hyema-li, tempore uero estiuo per substitutum, idoneum, arbitrio capituli, Et ipse sub-stitutus teneatur iurare.

De Modo creandi Caniparium et Dapiferum &c. Caput. lxxij.

Item Statuimus, et ordinamus quod fiant bre-uia duplicata pro duobus officijs solum. s. Canipary, et Sescalcarie. que breuia sint se-parata unumquodque ab alio, in quibus breuibus descripta nomina omnium cano-nicorum, Vicariorum, et Mansionariorum in Pa-tria residentium, et dicta breuia inuolui de-beant cera, adeo quod non cognoscantur, nec discernantur, quid inest illi cere, et fiant duo sacchuli, in quibus recondi debeant di-

cta breuia, et super utrumque sacchulum descripta sit hec uerba videlicet. in uno eorum officium Camparij, et in altero officium dapiferatus, Et quum fuerint dicta breuia in dictis sacculis inclusa deferatur unum bacillum aqua plenum, et primo euacuetur officium dapiferatus cum omnibus breuibus ceratis, in aqua, et instruatur puer unus ut bene misceat breuia illa in ipso bacilli, et deinde unum extrahat, et qui descriptus erit in dicto breui confirmetur in officio dapiferatus, Dummodo prestet idoneam fideiussionem. que placeat capitulo. videlicet. tres Canonicos, uel duos ad minus, et unum mansionarium, qui se principaliter et in solidum debeant ibidem, et incontinenti nulla mora interiecta obligare, quod si cautionem ut supra dictum est prestare non poterit, laceretur dictum breue, et exthrahatur aliud per dictum puerum, et qui repertus fuerit in dicto breui, ad dictum officium confirmetur prestante cautione modo quo supra, aliter non prestante cautionem ut supra, poenitus reiectus sine spe habendi dictum officium, donec et

quousqꝫ compleatur numerus dictorꝫ breui-
um, et casu quo secundus electus siue in bre
ui repertus deesset in cautionibꝫ prestandis
modo predicto reiciatur cum breui suo Lace-
rato sine spe dictum officium habendi mo-
do predicto, et sic procedatur in dicto offici-
o dapiferatus ut supra dictum est, donec
unus reperiatur, qui suas cautiones siue fi-
deiussiones preparatas habeat illico, et im
mediate post breue suum Lectum. Dein-
de creato et confirmato dapifero, supradictus mo-
dus et ordo teneatur in creando et confirman-
do Canipario nulla premissorꝫ conditionum p̃-
termissa, donec et quousqꝫ unus reperiatur ad
dictum officium bene munitum ad omnia su-
prasta, quibꝫ sic et modo premisso in dictis of-
ficijs creatis, et confirmatis, deferatur eis iura-
mentum de dictis eorꝫ officijs bene et diligen
ter bona fide, et sine fraude exercendis: qui
iurare teneantur omnia facere in dictis offici-
is, et exercere iuxta formam statutorꝫ eccl'ę
Aquileieñ. Deinde breuia predicta sine eorum

predicta residua reponantur in suis sacculis
et deferantur in sanctuario, et teneantur sub
bona custodia cum duabz, uel tribz clauibz. qua/
rum unam habeat. D. Decanus, siue eius succes/
sor, aliam senior Canonicus residens, terti/
am uero. deputatus a' Capitulo./

Q. dandatur media marcha in electio
ne officialium. Caput uero. lxxiij.

QVIA ex quo decretum est q officiales eligantur
per bolitinos pauca canonicorz solebant inter/
esse caplo eo die, in graue Damnum ipsius ca/
pli, et presertim pro alijs negotijs expedien/
dis: Ideo ad hoc ut libentius. D. Decanus et
Canonici eo die creandorz officialium conue/
niant, et caplo intersint. Decreuimus q inter
ipsos Dominum Decanum Canonicos, Vica
rios. et Mansionarios qui interfuerint dictis
electionibz pro singulo Canonico detur mar/
cha solidorz media, et inter mansionarios
sol. xl intelligendo de his. D. Canonicis, Vi/
carijs, et mansionarijs, qui eo anno continu/
am residentiam a' festo omnium sanctorum

fecerint, usque ad octauam Resurrectẽ. seu pro residentib; continuo reputati fuerint, et ꝙ po/terunt usq; ad festum sancti Martini her/macore complere residentiam, Non autem de his. D. Canonicis, Vicarys, et Mansiona/rys intelligendo, qui interpellate faciunt re/sidentiam, quos a dicto lucro mediẽ mar/chẽ declaramus ex nunc exclusos, et de ea ni/hil participare debere./

De Iuramento Clauigeri Caput Lxxiiij.

VTILitati Communi Prouidere uolentes duximꝰ statuendum, ꝙ Clauiger iurabit statuta bona fide seruare, imprimis ꝙ recipiet totum fru/mentum, et Vinum ac omnia blada capitu/li, quẽ dabuntur sibi et poet in cellario cōmui.

De Cellario Caput. Lxxv.

VOLumus insuper ꝙ cellarius colligat et reci/piat prouentus alicuius prẽbendẽ in celario, neque emat, neq; uendat granum, uel ui/num alicuius, per se, uel alium, sine li/centia. D. Decani. Item recipiat granum si/ue bladam ad mensurationem Decani si

ne iurati, uel massary qui dictam bladam
portabit, si decanus uel iuratus deessent;
itaq nec massary grauentur, nec cellarius
in mensura: Item Tassiam urnę, et urna
dolio proportionatam adequabit, et doliuz
perforabit magnis foraminibz. cum nun-
cijs capli, Itaq dicta foramina minime ob-
struantur: item si ex negligentia uel incu-
ria ipsius aliquod uinum deuastaretur, im-
putetur sibi, et de hoc capitulo satisfaciat.

De Iuramento canipary. Caput. lxxvj.

I Tem statuimus et ordinamus. q cogatur spe-
cialiter iurare caniparius, q non purgabit
frumentum super cellarium. nec faciet p
alios purgari, nec misciat purgaturas cum
fru.to in toto suo officio, nec faciet nec susti-
nebit per alium commisseri. et si contrafe-
cerit cadat ad poenam unius mensis residen-
tię, et nihilominus teneatur itez cribrari,
facere, frumentum. qd' erit in dicto cellario,
et ut ista iniquitas celetur, statuitur. q de bo
nis capituli dentur accusatj huiusmodi fra-

udis marcha una, reficienda in bonis ipsius Canipary delinquentis, super quo nulla pos-
sit fieri remissio, sub pena periury, quod illico quicunque decreuerit remittere, incurrat.

Quod domus Clericorum reparari possit de pecu-
nijs affictuum. Caput uero LXXVII.

STAtuimus, et ordinamus, Quia uariatio tempo-
rum, rerum mutationem inducit ut omnes Cano-
nici et mansionary, qui tenebantur, et debent
proprijs sumptibus et expensis, Domos quas a
Caplo Aquileien pro certo affictu ad eorum uita
receperunt, reparare, et conseruare, et restau-
rare, Deinceps possint reparari, et restaurari
facere de affictuum pensionumque pecunijs
Quas dicto caplo annuatim soluere debent,
Requisito prius Dapifero anni illius, et duo-
bus Canonicis per Caplum ad id deputatis
singulis quoque anno quo alij officiales depu-
tantur tempore qui uideant an domus repa-
ratione indigeat an non, Et canonici cum
Dapifero dixerint talem Domum reparatio-
ne indigere; Tunc autem dictus dapifer de

pecunijs faciat pensionis reparari, aut cano-
nicus siue manitonarius de dictorum canoni-
corum et dapiferi licentia illud faciat, ne di-
ctę domus pro parua impensa solo equen-
tur, quum pauci sint qui proprijs pecuni-
is curent domus, quas ipsi habitant, non so-
lum amplificare, et ornare, sed et conseruare.

De optandis domibus clericas. capitur. lxxviij.

Attendentes quod Domus etiam nuper constructę
nisi dicte reparantur cito in ruinam tendunt,
et desolantur, quod quę habentes eas nisi sint
actu presentes de eorum reparatione non cogi-
tant, neque aliter non prouident, uti hacte-
nus experientia docuit, et quotidie docet, con-
siderantes etiam quod si corruunt, non nisi
cum graui expensa reffici possunt, et uerecun-
dia non parua caplo nostro exinde iminet,
Statuimus pro maiori utilitate capli nostri
quod accipientes domos priusque inuestiantur
de eis, iurent in manibus capituli de tenen-
do ipsam domum reparatam, et aptatam iu-
xta mandatum capituli.

De uisitandis domibus clericorum caput. lxxviij.

Itemque singulis annis Decanus cum duobus Canonicis eligendis per capitulum nostrum tempore aliorum officialium, teneatur, et debeat uisitare domum cuiuslibet canonici, Vicarij, seu Mansionarij quando pluet, in principio residentie, et circumspicere per totam domum, et presertim in tectis, et absque exceptione refferre capitulo necessitatem cuiuslibet domus, siue murorum, siue tectorum, Qua intellecta Capitulum statim precipiat habentibus domos necessitatem patientes quod ipsas Domos reparent, ac reficiant, secundum exigentiam necessitatum, ad quod obseruandum canonici astringat de iuramento.

Quod priuatur a lucro residentie qui non obediuerit in reparando domum. Cap. lxxx.

Item statuimus quod si quisque Canonicorum, Vicariorum, siue mansionariorum, aliorum clericorum, nostrorumue, non obediuerint capitulo precipienti quod domum suam reparet iuxta necessitatem occurrentem, quod tunc a residentia eiectus

a erectus intelligatur, donec obediuerit, non residens aut priuetur ipsa domo, nisi fuerit prouisum de reparatione./

Q non possint dimitti domus nec optari alia. n̄ reparata fuerit dimissa. cap. lxxxj.

Item statuimus q̄ nullus Canonicus, Vicarius, seu Mansionarius possit domum quam inhabitauit dimittere pro habenda vacante, nisi dimiserit illam primam bene aptatam sub poena sex marcharꝝ tam dantibꝫ q̄ accipientibꝫ accipienda, qđ habeat cognosci per duos Canonicos ad id deputandos, Alioquin nō possit per aliquem aliqua domus aptari./

De optandis domibꝫ clericoꝝ cap. lxxxij.

Item statuimus q̄ Domus canonicoꝝ, Vicarioꝝ, et mansionarioꝝ de cetero debeant, et possint aptari iuxta institutiones secundum modum q° prebende optantur./

Q Canonici in minoribꝫ uocem habeant in electionibus officialium Cap. lxxxiij.

Statuimus, et declaramus oēs Canonicos in minoribꝫ constitutos uocem in caplō here,

deber, in electionibz officialium qui fiunt an-
nuatim secundo die mensis May secunduz
Consuetudinem Aqût. ecclẽ, prout quedam
statuto de dictis electionibz Loqndi cauetur./

Q non habeant uocem in capitulo in
electionibz officialium, qui per tres
menses ante residentiam non fe-
cerint, Capitulum uero. Lxxxiiii

STatuimus, et ordinamus q in electionibus
officialium que fiunt die secunda may an
nuatim; Canonici qui per tres menses an-
te in eccl'a predicta non fecerint residentia
continuam, in dictis electionibz non habe-
ant uocem, et si transgressores nostri statu-
ti fuerint, cadant ad poenam medie mar-
che denariorum pro singula uice./

De portandis Almutijs per
Canonicos. Capitulum uero. Lxxxv.

STatuimus, q omnes et singuli Canonici,
almutias portare et defferre teneantur in
choro omnibz tam festiuis qz ferialibus,
ac omnibz, et singulis processionibz, tam i

tra ecclam q3 extra faciendis, et pro mortuis q3 festiuitate et solemnitate quarumcumq3 qui autem portare non deprehensus fuerit, in aliquo casuum predictorum incurrat poenam quattuor denariorum./

Q Canonici, Vicarij, Et mansionarij almutias portent: Caput. lxxxvj.

PReterea ut decor sancte Eccle Aquileien nitescat, conclusum fuit q tam D. Decanus, Canonici, Vicarij, et Mansionarij teneantur singulo quoque die ad diuina officia supra pelliciis almutias deferre, sub poena amittendi residentiam illius diuini officij, qui eas non habuerint: Decernendo usiq3 almutiarum Vicarijs eiusdem coloris, et substantie quibz canonici utuntur, Mansionarij uero deferant almutias ex pellibus Glirium, aut scilatorum, aut dossorum rubeorum:/

Circa calculationem rationum officialium. Caput. lxxxvij.

STatuimus et ordinamus q rones omnes officialium, uideri, examinari, et calculari de/

beant, Et q quilibz sive sit Canonicus, sive Mansionarius debeat venire, et accedere ad locum deputatum, et ibi interesse ad videndum ipsa calculare, quum Campana pulsabitur, usque ad perfectionem, et si aliquis interesse noluerit nihilominus procedatur in calculando faciendo, si etiam soluendo esset, Unus ex Canonicis debeat ipse rationes videre, et calculare, et quicquid cum illo actum fuerit, obtineat firmitatem./

Q Rationator merita non faciat solus. caput. lxxxviij.

DEClaramus q nullus de cetero punctator seu rationator eligendus ad officium punctatorie, et assumendus, possus possit, seu audeat solus, seu ola per se facere merita, sz adhibitis duobz ad minus una secum p dictis meritis faciendis ad arbitrium, et utilitatem capituli./

Qn Calcus duudi debeat. cap. lxxxix.

STatuimus, et deliberamus, q Camparius capli omni mora, et simulatione postposita

totum caseum per eum receptu ex massarijs de Carnea, eodem die quo ipsum Caseum recipiet, uel sequentem, inter Canonicos, et Mansionarios residentiam facientes, nec nō alios clericos, et officiales, prout moris est, et consuetudine in dicta eccl'a anntiquitus approbata diuidere teneatur, saluo, et reseruato illo, qui deputatus est pro elemosinis faciendis./

Q detur Panis et uinum portantibus affictum, Caput. Lxxxx./

Considerantes q quamplures massarij dicti Capli ueniebant Aquileiam, et eorum affictus persoluebant, et ipsis affictibz deportatis, nec panis, nec Vinum dabatur, Volentes ideo dictorꝫ massariorꝫ incommoditati prouidere, ut refici possint per soluto debito, ordinamus et Statuimus, q Caniparius qui pro tempore fuerit, teneatur dare unum panem, et unam Buzziam uini cuilibz massario portante, et soluente affictum dicto Capitulo./

Qui Litigantes Aquileię siue coram iudicio mansionarij habeantur pro presentibus Caput uero sequitur. in. lxxxxj.

S Tatuimus, et ordinamus quod si quis Canonicus, siue mansionarius haberet litem cum ali/qua persona, etiam pro speciali manda/to, uel negotio, propterquam sibi esset ne/cesse litigare coram iudicio Aquileię, siue mansionarij, attento quod in his horis sem/per quodammodo redditur ius hora mis/sę, ipse Clericus tam Canonicus quam man/sionarius habeatur pro presenti, petita nihil/ominus prius licentia a. D. decano, seu Vicedecano pro tempore existenti./

Quod uocari debeant residentes ad conferen dum beneficia et affictanda caput. lxxxxij.

D Eliberamus, et statuimus quod aliquo modo per aliquos dictorum dominorum non possent con/ferri aliqua beneficia, uel affictari, domus, Campi, aut braydę in pertinentijs Aqui/legię existentes, nisi uocatis omnibus, D. Canonicis qui habentibus pro residentibus

in expressa causa quare uocantur./

Q reuocatio deliberationum non fiat nisi uocatis qui prius interfuerunt, cap. lxxxxiij.

ITem Statuimus quod nullo modo per Capitulum non possit reuocari aliqua deliberatio facta per aliud capitulum, nisi uocatis, D, Canonicis qui interfuerunt in huiusmodi delibera-tione, pro qua esset facienda reuocatio expres-sa eis etiam causa pro qua uocantur./

Q mansionarij potiantur priuilegio optandi prebendas quo Canonici, caput, lxxxxiiij.

DEclaramus, et Statuimus quod omnes man-sionarij potiantur priuilegio optandi pre-bendas, quo potiuntur Canonici semel tan-tum, dummodo dicti mansionarij infra debitum tempus has prouisiones optan-di legitime faciant; Declarando quod talis optio non possit fieri nisi semel, dummo-do effectum optineat quod habeat locum etiam circa prefatas optiones, et qui etiam ante sta-tutum huiusmodi semel optauerit, non habeant amplius ad alias prebendas op-

tandas accessum./

Q oratores capituli missi ad congre/
gationes seu parlamentum teneant
exponere solum intentionem capi/
tuli nostri Aquileie cap. lxxxxv.

D Ecretum, et determinatum fuit q quilibz
Legatus seu Ambasator Capituli Aquileie
missus pro dicto capitulo ad aliquod locu
in congregationibz et parlamentis facien/
dis in patria pro aliquo negotio peragendo et tra/
ctando teneantur exponere solum intentionem
Capituli, et opiniones, seu propositiones aliorum
ad quos missi fuerint referre caplo prefato,
sive Canonicis capitulariter congregatis, et ex
se nihil poenitus audeat facere, vel presumat
sine expressa Licentia prefati capli, q si secus
temerarie presumpserit, ipso facto illud totu
sit nullius roboris, et efficatie, et talis contra/
faciens perdat. xv. dies sive residentie./

Q quilibet clam recedens a patria absqz li/
centia puniatur: caput. lxxxxvi.

D Eclaramus et statuimus q quilibz canonicus

Vicarius, et mansionarius, qui estiuo tempore a Patria Forilulij clam recesserit, seu se absentauerit defraudando residentiam, et non dederit notitiam caplo seu punctatori in recessu suo, seu in eius redditu, de tempore, et diebz, quibz extra patriam moram fecerit, talis Canonicus, Vic^9, seu mansionarius, q in hac fraude fuerit deprehensus, ultra id q probabitur, seu per iuramentum suum, disposuerit, eum extra Patriam stetisse, debeat punctari de quindecim diebz residentie, incipiendo semper in uesperis uigilie sanctorz Hermacore, et Fortunati./

Q nullus de quartesijs a caplo, et alijs redditibz conductis, quicquam sibi retineat, lz de manibz officialis accipiat portionem suam, Cap. LXXXXVIJ.

STAtuimus quoque et ordinamus q nemo q conduxerit quartesium, siue alios reddit9 Capituli nostri, audeat uel presumat sibi appropriare pecunias quas debet uel partez earum minimam sine expressa licentia pe-

tita prius et obtenta officialis pro tempore existentis, sz partem sibi tangentem recipe-re teneatur de manu dicti officialis, et idez fiat de omni blada et cetera sub penis premissis.

Q officialis denunciet in premissis delinquentes intra triduum, caput. lxxxviii

Item statuimus quod officiales pro tempore existentes teneantur, et debeant illum qui ijs saluberrimis statutis nostris obtemperare noluerit aut in supradictis excessarit, denunciare capitulo nostro infra triduum, postquam sciuerint ille excessisse, sub poena perdendi lucrum, quod ex suo officio esset illo anno percepturus. Et quod pars residentie illius, qui talem excesserit, siue dereliquit, et lucrum officialis non denunciantis accrescat ceteris residentibz, et in aliquo predictoruz non delinquentibus.

Q officialis exigat, et non Alius: Caput. lxxxix.

Statuimus, et ordinamus quod nullus clericus, eccle nostre, siue sit decanus, siue uicedecanus, Canonicus, Vic., aut Mansionarius aude-

at, uel presumat, exigere, recipere, seu aliquo
modo se immiscere, directe uel indirecte per
se, uel alium, de prouentibz, redditibz, et
bonis capli antedicti, sz tantum officialis
uel officiales capli quilibz in suo gradu, et
statu prout ad officia eorum spectat, Saluo
si officiales committerent alicui cum litte
ra sua quod exigeret, uel reciperet aliquid ab
aliquo suo nomine, quia tunc ad aliquam
poenam non caderet, sz excusatus esset, sz
de tali licentia constet publice, et hoc sub
poena perdendi residentiam suam unius
anni integri applicandam caplo. Itaque nullus
ex canonicis possit remittere, uel restituere
portionem sibi ex ea contingentem sub pe-
na excommunicationis latae sententiae, a qua ne-
queat absolui, nisi designet caplo, uel da-
pifero nomine capituli quantum fuerit,
illud quod remiserit, Si uero talis cano-
nicus contra hoc saluberrimum statutum
non fecerit acta. residens cadat ad penam
ducatorum centum, quam si infra mensem no

satisfecerit, et non restituerit totum id qd' exegerit, exigantur nomine capituli fructus prebende, usque ad integram satisfacionem, et nihilominus dictum capl'z habeat actionem contra eum, et eius bona pro consequendo huiusmodi omni credito tam exactore quam poene, et qd hoc statutum seu ordinatio frangi, cassari, seu reuocari nullatenus possit, nec debeat, quod siquis proponeret aliquid supra huiusmodi statutum, pro cassatione, reuocatione, aut quacumqz alteratione, cadat ad poenam, xx.ti marcharuz. denariorum irremissibiliter auferendam.

Bulla. Fe. Re. q. domini Marci Barbo olim Patriarche super rem predictaz caput uero est in ordine nro. C.

MARCVS Miseratione diuina Eps Prenestin. S. R. E. Cardinalis sancti Marci. Patha Aqleien dilectis filijs, Decano, Canonicis, et caplo nro sancte Aquileien eccle, nec non uicario nro in spiritualibz, et temporalibz

generali, Salutem in dño sempiternam: Relatum est nobis non nullis referentibz fidedignis & quidem ex canonicis nrę sanctę Aquileiensis ecclę fructus mensę capitularis, qui per officiales pro tempore eligendos exigi, et inter residentes distribui consueuerunt, et debent, propria auctoritate hactenus capere, et in proprios usus etiam, contra uoluntatem officialium eorundem et nostram; officiales uero quidem fructus per se receptos, et in se ipsos in contemptum statutorum, et constitutionum eiusdem ecclę, nec non in aliorum canonicorum, et beneficiatorum ecclę prefatę damnum non modicum, et grauamen, ac scandalum plurimorum conuertere, nullamque rationem reddere persumpserunt, et presumunt, etiam de pnti periurium eam ob rem damnabiliter incurrendo; et quoniam nobis qui eidem ecclę licet immeriti prefecti sumus, ex officio pastorali incumbit prouidere, ut quando hactenus indebita sunt presumpta ad

limites iustitie reducantur, et ne quid in poste-
rum improuidum eccl(esi)e, cap(itu)li, et Canonicorum eorun-
dem deterius exerceri possit, seu malo exemplo
continuari de nouo aliquid secundum Deum
ius, et iustitiam constituere, attendentes, ut
que indebite suspecta, seu occupata sunt re-
stituantur, nec in posterum surripiantur, aut oc-
cupentur. Nos Marcus Patha prefatus uo-
bis omnibus, et singulis Canonicis, seu bene-
ficiatis dicte eccl(esi)e nostre sancte Aquilegie, di-
structe precipiendo mandamus, quatenus
in virtute sancte obedientie, et sub excommu-
nicationis poena quam ex nunc, prout ex tunc
et a' converso, nisi infra sex dierum spatium quorum
duos pro primo, duos pro secundo, et reliquos
Duos dies pro tertio et peremptorio termino,
Canonica monitione premissa, vobis, et ue-
strum cuilibet assignamus postquam mandati
et constitutionis nostrorum huiusmodi noti-
tiam habueritis, seu cuilibet uestrum habu-
erit, aut per vicarium nostrum requisiti fue-
ritis, seu cuilibet uestrum requisitus fuerit, au-

ctoritate nostra ordinaria ferimus in his
scriptis de receptę propria auctoritate, seu et
ex commissione capli iustum, et uerum com-
putum reddideritis, seu uestrę quilibȝ reddi-
derit, et recepta quę per uos, aut uestrum a-
liquem, seu uestro nomine reddita non fu-
erint infra competentem terminum uobis as-
signandum reddideritis, seu quilibȝ uestrum
reddiderit, aut consignauerit integraliter,
et cum effectu, aut cum caplo concordaueri-
tis, seu quilibet uestrum concordauerit ipso
facto incuratis, seu quilibȝ uestrum incurat:
Deinceps aut sub eisdem poenis, et censuris,
nec non suspensionis ab officio, et priuatio-
nis omnium beneficiorum, et Canonicatuum,
et prębendarum, quam ipso facto incurra-
tis, seu quilibet uestrum incurrerit, Statui-
mus, et ordinamus stante statuto nostro
huiusmodi perpetuis duraturis temporibȝ
duraturo, ne quis dictę ecclę Canonicus, seu
quilibȝ alius beneficiatus de manibȝ cuius-
uis propria auctoritate pręterquam de manibȝ

officialium predictorum iuxta approbatam co/
suetudinem, et statuta dicte eccl(esi)e pro tempo/
re eligendorum partem aliquam fructuu(m)
dicte mense capitularis exigere, seu quoquo
modo capere presumat, seu presumant; Of/
ficiales uero de receptis per eosdem sub eis/
dem poenis finito mense et eor(um) officio rati
onem dicto capitulo dicte eccl(esi)e reddidisse, et
de receptis integre satisfecisse, aut cum cap(itu)lo
concordasse teneantur et debeant, et nihilo
minus si quippiam Mansionarior(um) statuti
et ordinationis nostror(um) huiusmodi contemp/
tores seu contumaces extiterint, Vic(ari)o nostro
pro tempore existenti committimus, et manda
mus quatenus ad declarationem eorundem q(ui)
culpabiles fuerint etiam per alia iuris remedia
contra eosdem procedat; Volumus autem sta/
tutum et ordinationes nostras huiusmodi,
quos pro bono pacis, et quietis dicte eccl(esi)e n(ost)re
cupimus inuiolabiliter obseruari inter alia
Statuta eccl(esi)e eiusdem describi, et in perpetuu(m)
connumerari. In quor(um) fidem has nostras fi

eri

eri nostrique sigilli appensione muniri: Dat. Rome in domibz nostris Sub anno a nati uitate Domini millo quadragentesimo octua gesimo sexto, Die uero decimanona Ianuarij, Pontificatus S.mi in Christo Patris, et D, D, In nocentij Diuina prouidentia pape octauo an no secundo./

M, Cardinalis s.ti Marci,
Patha Manu propria./

Quomodo officiales distribuere debe ant redditus. Caput uero est. C1

STatuimus et ordinamus q, de cetero officiales di cti capli prout recipiunt fructus, et redditus capli a massarijs, et alijs debentibz soluere, debeant et teneantur dare, et administrare Canonicis, mansionarijs, et alijs clericis san cte eccle quibz tenentur, s, si recipiunt fru mentum et aliud bladum, siue Legumen de beant dare, et amministrare de ipso eodem q recipiunt, similiter de uino, similiter de de narijs, et alijs rebz, et non dare denarios pro bladis, seu pro alijs, seu unum pro altero, sal

uo si recipiat aut reciperent ab aliquibz massariis non uolentibz soluere blada, seu aliud denarios tunc de eo quod recipiunt, dare et administrare debeant, et hoc in poena periury.

De diuisione denarioru et poena inuitator ad Capitulum non uenientium Caput. C ij.

VOLentibz obuiare diuisionibz que interdum fiunt de denarijs indiscrete, inter Canonicos et mansionarios in preiudicium alior qui ad caplum non accedunt, Statuimus, et ordinamus, ut diuisiones tales non fiant ipsas etiam si fieri contingat, pro infectas haberi uolentes, Ut autem non uenientes ad caplum quum uocatur puniantur, Statuimus ut quoties per decanum seu uicedecanum fuerint inuitati, hi qui non uenerint de inuitatis ad caplum ad quos dicta inuitatio peruenerit, puniri possint, Si Canonicus fuerit in duobz frisincen. nihilominus, D, Decanus, uel uicedecanus, possit poenam augere iuxta rei in capitulo tractande exigentie,

De pecunie pro pallio illico exbire.

l'atę, Caput uero, C iij.

Statuimus q de cętero pecunię duc. xij. solue/de pro pallijs a Canonicis ecclesię nostrę Aq-leien possessionem accipient/ absque ulla mo/ra illico soluantur actualr in pleno capitulo Super quibs nulla gratia possit fieri per capi tulum nostrum, Cum pecunię prefatę per/tineant ad ornatum, et non ad capitulum, et aliter non detur cuipiam possessio, nec quisqz eas uetare habere possit, neqz pro eis fideiubere, etiam si esset officialis ornatus, Et habeant terminum soluendi preteriti debitores per quattuor menses futuros, a ut illico exbursent./

Q Pecunie pallij non exponantur ni si in ornatum, Caput uero. C iiij.

ITem statuimus q prefatę pecunię nequeant de cetero exponi in alia re nisi tantum in ornatu et utensilbs ecclę, etiam, si immine ret quauis necessitas capitulo ipi exponeda./

Q pecunię pallij reponantur. Caput. C V.

ITem statuimus q Pecunię predictę illico cu

recepte fuerint, nisi tunc fuerint exposite pro causa ornatus, accipiantur per tres Canoni-
cos eligendos singulis annis, et reponantur in una capsa, ubi eis fuerit sub tribz vari-
is clavibz, quarum unam quilibz habeat, et teneat; in qua etiam teneatur unus li-
bellus recepti et soluti pecunie predicte in-
de non extrahantur nisi de mandato toti9 Capituli, pro causa ornatus tamen./

Q sequestrentur fructus preben de litigiose; caput est. C VI;

Quoniam iniquum est non canonice institu-
tum in beneficio sue canonicalis prebende percipere fructus ipsius, et eis potiri Cum benefitia ecclesiastica absque canonica insti-
tutione possideri nequeant; iccirco salubri-
ter statuimus, et ordinamus q si preben-
da aliqua canonicalis in eccl'a nostra fue-
rit duobz collata, aut aliter sit controversi-
a inter aliquos, cui ipsa prebenda debeat, fructus sequestrentur apud aliquem ex canonicis nostris, nulli ipsor partium,

suspectam cum debita mercede laboris, apud quem maneant tamdiu sequestrati, donec legitime appareat, cui ipsa prebenda debeat, cui postmodum fructus intercepti a seque-stro restitui debeant cum legali computo./

Q. Prebenda litigiosa non uendatur litigantibus, que primo anno ipse etat capitulo nostro, Caput CVII.

ET similiter Statuimus q. Prebenda que in ca-nipam primo anno uenire debet, nequeat e-mi ab illis inter quos fuerit controuersia, sz tantum ab eo qui nullum potest pretendere interesse./

Q. Prebenda primi anni non uenda-tur litiganti pro ea, et circa opiniones domorum et locationem possessionum:

Caput uere sequitur in. CVIII.

SImiliter quoque statuimus q. Prebenda que est in Canipam primo anno uenire debet, nequeat emi ab illis, inter quos fuerit con-trouersia, sz tm ab eo qui nullum potest p-tendere interesse; et quia melioratio domibz

et maioris extimationis maiores debentur affictus. Statuimus q quando domus ali-
qua dimissa, aut quoquomodo uacans opta-
bitur, debeant eligi duos Canonici ex ma-
gnis consuetis. qui debeant inspicere meliora-
tiones, et media equitate debeant arbitrari etiã
si opus fuerit quantum debeat crescere affictus
et capitulo referre q decernere debeat supra ta-
li affictus qualitate, q si quis ad computum
affictuum uoluerit fabricare in aliqua Domo
Capli, teneatur intimare capitulo de edificio
faciendo, et impensis, et communi licentia;
et non alr fabricet, Decernentes q nullus
deinceps deputetur socius quantum ad Do-
mos, itaq ex huiusmodi Deputatione ius a-
liquod socijs accrescat, remanentib; tantum
quantum ad huiusmodi societatem in iure
suo ijs quib; talis gratia facta fuerit per an-
tea: quantum uero ad locationem Possessio-
num que fit agricolis et alijs personis etiã
clericis in arbitrio ipsius capituli sit ipsas
locari prout melius uidebitur, conuenire e-

quitati et commo sancte eccle Aquilein, et ipius
Capituli; Decernendo q optio domorum fiat post
q̃ fuerit dimissa, uel aliquo alio mo uacaue
rit in termino dierum .xv. post notitiam habi
tam, et in optionibz istis seruetur talis ordo, ut
Ut antiquiores Canonici institutione precedat
iuniores, Et Canonici omnes precedant Vi
carios, Vicarij uero Mansionarios, neque
plures q̃ semel ualeant optare, et idem or
do inter Vicarios, et mansionarios seruetur
sm institutiones qui et inter Canonicos.

Q Locationes non fiant nisi iuxta
Pauli secundi; Caput, C ix.

ORDinatur quoque q Possessiones nullatenus
Locentur pro ut diu obseruatum, licet contr
Sacros Canones fuit iure clerici, seu Cano
nico, Vic°, Mansionario, aut cuicunqz cle
rico cuiusuis ordinis, status, condicionis,
et Loci, similiter nec Layco, sz tantum iur
simplicis affictus iuxta sacrorum Canonum
Et. Fe: Me. Pauli. secundi constitutionis su
per inde deponentis decreta, ea Lege ut sub

hastabantur, et licitatio procedat, et ei adiudi
centur, qui plus obtulerit, et inter idem of
ferentes offeratur; Canonicus prior instituti
one posteriori, Canonicus Vic.°, vicarius mi
sionario, mansionarius capellano simplici,
et inter prefatos Canonicos, et ceteros prefera
tur, non habentes possessiones habentibus;
Et habentibz pauciores habentibz plures;
et nihilominus cedente vel decedente tali ca
nonico, Vic.°, mansionario, et clerico ab hu
iusmodi possessione, Possessio cedat capitulo
cum melioramentis omnibus, quibz meli
oramentis solutis ac etiam superstite eo, cui
facta fuerit locatio de eiusmodi possessione
Valeat capitulum ipsum redimere ipsas pos
sessiones, quas sive Canonici, sive alij quicu
que hoc iure clerici tenent, que si non repa
rabuntur, decedentibz sic eas tenentibz, pos
sessiones ipe cuz melioramentis caplo veniant./

Q. Vicedominus per seipsum, aut p alium Cano
nicum custodiat festa villarum. Caput. CX.

STatuimus, et ordinamus rationabilibus Causis

q Vicedominus per seipsum, aut alium Canonicum custodiat festa villarum capituli, sub poena unius Marche si contrafecerit pro qualibet uice./

Q non possit dari licentia alicui exeundi Patriam nisi per capitulum. Cap. CXI.

DELiberatum fuit, et decretum q per dominum Decanum, uel quemuis alium Canonicum ul' officialium non possit dari licentia alicui canonico, Vicario, uel mansionario q uadat extra ciuitatem cum residentia, nisi eam obtineat a' capitulo./

Q non uocetur caplum extra ciuitatem Aquileie tempore residentie, cap. CXII

STatuimus; et ordinamus q durante residentia sex mensium in sancta Aquilegien eccla, nequeat uocari, neq congregari caplum alibi quam in ciuitate Aquileie, nec ualeat aliquid attemptari, deliberari, seu ordinari, nisi in dicto Caplo, congregato in dicta ciuitate, Contrafacientes autem incurrant poenam perdendi interessentiam duorum mensium, et aliter puniantur arbitrio capituli, quod ordinatur

siue deliberatum per tales presumptores sit nullius
ualoris, uel momenti, Teneanturque ad inter-
esse, et damna dicti capituli ultra dictas penas./

Quod nihil exponatur sine Licentia di
cti capituli, et quod non habeant uo
cem qui non residerint. Capitulum. CXIII.

Statuimus et ordinamus quod nullus ex Canoni-
cis, siue interuenientibus, seu quibusuis alijs,
non residentibus aliquid audeat exponere de
pecunia, uel quibusuis redditibus dicti capitu-
li, nisi prius uocato dicto capitulo, et per ipsum
deliberato quid et quantum exponi debeat;
et quod in ipsa expositione nullus habeat uocem
qui actu residentiam non lucretur, et si ali-
quid expositum fuerit contra hanc delibera-
tionem, nullo modo ponatur ad computum
eorumdem exponentium, sed ex suo proprio
sit, si residerint; alij non residentes incur-
rant poenam marcharum quattuor auferen-
dam in proprijs bonis, quam si recusaue-
rint incurrant poenam suspensionis a di-
uinis, donec cum effectu soluerint, excipimus

tamen ab hac nostra deliberatione expensas
Scripturarum, et alias necessarias in causis que
agitantur per deputatos nostros ad Causas,
nisi sint magne quantitatis./

Q in iurisdictione capituli in Aquilegia
a' Pala de Croos supra, uersus capitulum
non uendatur uinum ad menutum, quod
non sit clericorum aut capituli uillarum cap. cxiiij.

DEcernimus, ac statuimus quod in iurisdictione
capituli a' Pala de croos supra in Aquilegia,
nemo audeat, uel presumat uendere uinum,
nec uendi facere ad minutum nisi de uino
clericorum Aquilegien., uel de uino uillarum,
iurisdictionis eiusdem capituli, sub poena per,
dendi uinum, et soluendi marcam unam
sol. toties quoties fuerit contrafactum./

Q in uillis capituli non exigantur per De
canum ac iuratos sine consilio, pro
qualibet uice nisi den. octo et infra
Caput uero sequitur in no. cxv.

DEliberamus, ac statuimus quod de cetero in uil,
lis, et locis capituli, ubi per homines Loci,

ius redditur in causis petentes ius contra ali-
quem coram iudicibz Loci, non possint, uel
Debeant compelli ad Soluendum nisi octo
denarios pro qualibz uice pro regalia, siue
sportula, et ab ea summa infra secundum
Locorum consuetudinem etiam si sederent a
Lij de consilio q3 Decanus, uel iurati quot
quot fuerint, et quicquid contra premissaz
Deliberationem forsitam factam fuerit p
dictos homines Locorum, sit iritum, et Inane.

Q nulli Canonico dentur litterę ad massa
rios nisi completo anno a die datę possessi
onis, neqz post annu3 si fuerit in litt. Cap. cxvj.

AD obuiandum scandalis quę sępenumero ue
niunt inter Canonicos litigantes in dandis
Litteris ad massarios, et ne preiudicium a
Liquod capitulo generetur, Deliberamus ac
Statuimus q Decetero nulli Canonico peti
turo possessionem alicuius Canonicatus, et
prębendę Aquilegien dentur Litterę ad mas
sarios, neqz scribatur nomen eius in tabula
per chorum, nisi completo anno a die datę

possessionis suorum Canonicatus, et prebende, neque etiam post annum, si prebenda eius litigiosa fuerit, Donec et quousque fuerit in pacifica possessione./

Quod Massarij non teneantur a plius conducere uinum de cedulis in Aquileiam, non inuentis primo dominis, et clericis quibus debentur. Caput uero est .C.XVII.

CONSIderantes quod Massarij Capituli conducebant, et conducunt Dictum uinum de cedulis, et quod tempore quo massarij conducunt, ut plurimum Domini Canonici, mansionarij, et alij clerici quibus debentur Dicti affictus, raro inueniuntur in Ciuitate Aquileie ad recipiendum Dictum uinum, Unde Dicti massarij patiuntur maximas incommoditates, et dampnum, Iccirco dictorum massariorum incomoditati obuiare uolentes, Statuimus quod Dicti massarij conducentes dictum affictum non inuentis patronis, et dominis, quibus dicti affictus debentur, siue aliquibus eorum commillario, possint, et ualeant dictum uinum

ad domum eo⁊ propriam reducere, neque de
cetero teneantur dictum affictum uini am
plius ad dicto⁊, D, Canonico⁊, siue man
sionario⁊, et aliorum Clerico⁊ domum ꝯ
ducere, s; ipsi Domini Canonici, mansi/
onarij, et alij clerici, suis sumptib;, ut ex
pensis faciant sibi conducere dictum uinu;,
neque Dicti massarij possint propterea pig^{o}
rari per Dictos Dominos Canonicos, ma
sionarios, et alios clericos, neque quouis mo
do grauari, seu aliquo modo molestari./

De non faciendo, neque tractando aliquā
partem nisi citato caplo gnali Cap. CXVIIJ.

Confirmamus quendam deliberationē ꝙ in esta
te mora Canonici trahentes in Aquileiam nō
possint aliquam arduam deliberationem fa
cere, nisi citato gnali caplo; Deliberamus ac
Statuimus ꝙ nullam deliberationem facer
possint Canonici morantes Aquileię tem
pore ęstatis, nisi citatis omnib; D., Canoni
cis ad Caplum expressa causa pro qua citen
tur ad ipsum caplum, si casu occurrerit a

liquid ardui infra tempus caplorum, de. xv. in. xvi. saluo q possint qui fuerint in Aqui/legia facere terminos, et acta iudicialia./

Sententia arbitraria inter dominum Decanum et Capitulum, Caput. Cxxiiij

IN noie ihesu Amen: Anno domini millo duce/tesimo octuagesimo octauo, Indictione prima, die duodecimo exeunte decembri, in maiori Aquileien eccla, prntibz. D, Manfredo archi/presbytero, magistro Guidone iuris perito, Zeraldo corado, henrico presbyterio, Ioanne alexandri, Petroblasio Mambertino mansi/onarys, henrico et Richerio micignotto cam/panarys Aquileien eccle et alijs multis:/ Domini magr Albertus, et magr laurentius Canonici Aquileien eccle difinitores arbi/tri, arbitratores, et amicabiles compositores assumpti, et dati, a uenerabilibz uiris, D, Bontulfo de Villalta Decano Aquileien, et Caplo ipsius eccle super causis, questionibz litibz, seu controuersijs, que uertebantur, seu uerti poterant inter ipsum. D. Decanum

ex parte una, et dictum caplium ex altera, dederunt, et pronunciauerunt in scriptis talem sententiam dicentes./

In nomine Patris, et filij, et spiritus sancti amen. Nos magr Albericus, et Laurentius Canonici eccle Aquileien, difinitores, arbitri, Arbitratores, et amicabiles compositores electi, et dati a' Venerabilibz uiris, D, Rondulfo de Vilalta Decano, et caplo ipsius ecclesie super causis, questionibz, litibz, seu controuersijs, que uertebantur seu uerti poterant inter ipsum. D. Decanum ex parte una, et predictum capitulum ex altera, sicut tam in quodam instrumento, publico, confecto exinde, per Artussium de Laurentijs notario plenius cotinetur; Auditis iuribz, allegationibz et alijs omnibz, que partes ipse uoluerunt proponere coram nobis, et discretorum uirorum. D. Giloni archidiaconi, magri Leonardi de faugnaco, et Vualteri Canonicorum eccle prenominate, quos assumpsimus in consiliarios, et coadiutores de ipsarum partium uoluntate commu

nicato

nicato consilio, et nobis cum deliberatione proba-
bita diligenti, pace, quiete, utilitate, ac commodo
utriusq; partis, diligenter consideratis prefixo ter-
mino, et die statuta ad arbitrium, difinitioes
seu sententiam proferendam, et a' partib; au-
diendam, concorditer sententiando, arbitramur,
et arbitrando sententiamus, difinimus, et ordi-
namus prout per singula inferius continetur.
vz. q nec dictus, D, Bonduxius decanus, nec
aliquis Canonicus, uel mansionarius Aquile-
ie debeat, seu possit deinceps per se, uel per su-
os alios hospitari, uel aliquas expensas facere,
seu recipere pro cibo, uel potu, uel alio quocu-
que modo super bonis Aquileien Capli commu-
nib;, uel diuisis, nisi tantum in bonis diui-
sis spectantib; ad prebendas suas, nisi de spe-
ciali mandato, et licentia capli ul' maioris par-
tis ipsius.

Cui cedere debeant uadimonia con
dempnatorum :. Capitulum C X X.

Item q omnes furti, questiones, damnati uiole-
tiae, incendiorum, ac sanguinis, aut alie maiores

questiones, quecunqz dominis decani, et Ca
pituli preferantur in examen in Aquileien
eccl'a seu Capitulo terminande, itaqz si Deca-
nus absens fuerit, siue noluerit interesse, si-
ue non possit, maior Canonicus institutio
ne, qui p'mo fuerit in capitulo audiat illas,
et decidat, et uadimonia si fuerit quadra
ginta denarior, uel infra, recipiat et habeat
decanus, si fuerit absens habeat maior ca
nonicus. si uero uadamonium transende-
rit, xl, den. cedat capitulo./

Cui cedere debeant inuestiture et cen
sus liuellorum. Caput. CXXI.

Item inuestiture liuellor, siue census Aquile
ien in Aquileiensi ciuitate, esse debeant dicti
domini decani, si facte fuerint per eum;
si uero ipso absente decano per priorem ca-
nonicum institutione facte fuerint, illius
esse debeant, nec tn ipse decanus, nec pri
or Canonicus huiusmodi inuestituras,
faciant, uel facere ualeant nisi in choro, ul'
caplo Aquileien, presente et uolente caplo,

uel parte maiori./

Cui cedere debeant honorantie in uestiturarum. Caput. CXXII

Item quod omnes honorantie que fuerint pro inuestituris aliquibus, siue in ciuitate Aquileien siue extra ubicumque. et undecumque, cedere debeant ipsi capitulo; Item quod Decanus officiales capituli interiores, et exteriores instituere uel destituere cum capitulo possit et debeat si fuerit presens, si uero interesse noluerit uel absens fuerit, id capitulum per se possit./

Cui spectare debeat amministratio bonorum capituli Aquileien. Cap. CXXIII:

Item quod administratio bonorum capituli, Locatio quartesiorum, molendini, et pistini, et omnia que ad administrationem pertinent uel spectant, noscuntur, Communiter pertineant, ad Decanum et capitulum. ita tamen quod si Decanus presens non fuerit, uel noluerit interesse, ea omnia per se Capitulum possit:/

Quod condemnatio soluatur infra octo dies. caput. CXXIIII.

Item quod aliquis sit condemnatus, uel condem nari contigerit, in futurum, in aliquam pecunie quantitatem, soluat, et soluere teneatur infra octo dies, a condemnatione sequenti, quod si non soluerit perdat residentiam donec soluerit, et de ipsa condemnatione nihil participet condemnatus./

Quod condemnationes ornatui applicari debeant, nec aliter dispensari, Caput. CXXV.

Quum compererimus que in ornatum ecclesie debuerunt exponi tam de oblationibus nouorum Canonicorum quam de condemnationibus in prebendis pro dicto ornatu deputatis, multa in alios usus fuisse exposita, uel bursis particulariter applicata; districte precipiendo mandamus quod omni exceptione remota quecunque cuiuscunque generis, et conditionis sint, que secundum constitutionem, uel consuetudines ecclesiarum dicuntur, ecclesiarum ornatui deputari, nullatenus in usus alios conuertantur, sed esse debeat unus specialis locus, in quo dicta pecunia reponatur,

et unus uel duo officiales speciales fiant, qui dictam pecuniam separatam ab alia cuius-cunqz generis conseruent intactam, quousqz in dicto ornatu fuerit dispensanda: Contrafacientes, cuiuscunqz conditionis fuerit pro qualibz uice penam ducг. x. ipso facto incurrisse, decernimus: quam poenam dicto caplo applicamus, et nihilominus dictam pecuniam sic aliter dispensatam restituere infra octo dies teneantur; quo termino elapso quousque non restituerit, fructibz suis prebende priuamus, ipso capitulo applicantes.

Q pro dotatoribus altarium pulsentur omnes campane in die obitus eorum Cap. cxxvi.

Statuimus, et ordinamus q si aliquis dotauerit aliquod altare in ecclesia nostra predicta, seu dotari contingat, q in die obitus sui pulsentur omnes Campane nostre, sicut pro canonicis pulsare consueuerunt, et hoc mandamus in perpetuum, pro dotatoribus altarium tamen, obseruari.

Q nullus audeat ministrari facere prheben
dam Imperatoris, nisi fuerit Legitime
Confirmatus. Caput uero. C xxvij.

STatuimus, et ordinamus q nec Decanus seu
capitulum aut Canonicus Prhebendam imperato-
ris Aquilejensi in eccla, alicui persone audeat
uel faciat ministrare, nisi prius Legitimis in-
fulis fuerit confirmatus, quod si secus fu-
erit, uel attemptare prsumpserit cadat ad re
atum periurij./

Super sigillo capituli, et quando si
gillari debeat, Caput. C xxiiij.

QVIA in sigilli nostri custodia, nimia diligen
tia adhiberi non potest, ut preteritor exempla
nos admonent, ob quam et Causam aliud p
uum sigillum fecimus; super hoc sicut du-
ximus prouidendum, q cum paruo sigillo si-
gillentur litteræ missiue, citationes, et alia,
que leuis auctoritatis existunt; Cum Sigillo
maiori uero sigillentur littere maioris authori-
tatis, que. s. solemnitatem exposcunt, et per
quos fides, seu probatio fieri debeat, seu con

sensus nostri capituli requiratur, sicut exempli gratia, forent collationes, beneficiorum, seu commendationes feudorum, Investiture, livellationes, et locationes, et ille littere que in solutionem census quem Veneti, et Alij soluunt pro iuribus istris requiruntur, et omnia alia similia: Statuentes quod si huius secundi generis littere cum paruo sigillo sigillate fuerint, nullius penitus firmitatis existant, nec dici possunt cum numero sigillate sigillo, Et nihilominus ad aliorum terrorem Sigillator talis, nisi ad hoc Canonicorum nostrorum in foroiulio residentium omnium, uel saltem duarum partium interueniat assensus, Cadat pro uice ad penam unius marche Denariorum nouorum Aquileiensium, Et ceteri de Capitulo nostro tali contrafacientes operi infiximus quadraginta: in nos Canonicos qui tunc presentes fuerimus diuidendis; Decernentes quod Sigillum tam paruum quam magnum debeat apud dominum Decanum Seu uicedecanum, non autem penes cancellarium remanere./

Q tempore fructus preben vacantium incantari debeant, Caput. C xxviiii.

A Duertentes q negligentia predecessorum nostrorum fructus Canonicales, mansionarialesque prebendarum, vacantium, qui cursibus honorantiarum et festorum, ac vigintini applicari solent ex statuto, iam annis pluribus per capitulum non sunt exacti, et percepti pro uno anno vacationis eorum nobis debito, nec etiam aliquid ipsarum emptores de predictis satisfacere noncurarunt, in animarum eorum periculum, et capituli dampnum non modicum, Volentes indempnitati eiusdem de cetero providere. Statuimus et ordinamus q de cetero fructus quarumcunque prebendarum nobis debiti per decanum infra terminum octo dierum a tempore note vacationis ipsius, debeant in pleno capitulo ab hostiari incantari, et plus danti cum bona securitate deliberari, et q emptor ille infra alium terminum octo dierum ipsi capitulo, vel cui commissum fuerit omnimode solvere teneatur; Alioquin cadat ad pe-

nam totius residentis, quem ex nunc scribi uolumus, et mandamus pro absente donec fuerit plenarie persolutum, et si emptor fuerit Laycus det clericum fideiussorem qui ad poenam cadat predictam, et nihilominus competat caplo contra principalem et contra fideiussorem plena actio in solutionem predictorum Cum dampnis et expensis, perceptis uero dictis precijs, seu precium, per dapiferum caplo diuidatur, inter residentes Continuo in eccla, qui una die ante uenditionem, et alia post in ecclesia fuerint, recesserint, siue redierint,

Quod nullus eligatur ad prebendam non uacantem, Caput, CXXX,

INdemnitati et saluti nostri capli et eccle salubriter ac utiliter prouidere uolentes, statuimus et specialiter corporali iuramento firmamus, quod in nostra Aquileien eccla nullus cuiuscumque status, uel conditionis existat, non uacante prebenda in Canonicum, uel mansionarium eligatur nec ab aliquo tam Decano quam Cano-

nico ad prebendam non uacantem eligi, nec reci
pi presumat, nec pro aliquo quocunque status,
gradus, dignitatis, uel conditionis, existat, per
Decanum, et capitulum, summo pontifici, uel se
dis apostolice Legato, et nuncio, sub nomine, sigil
lo Decani, et capituli infra aliqua, seu supplicatio
nes, electiones, uel postulationes conscribantur,
uel dirigantur, et quod supra predicta quoquomodo
contingentia, nec Decanus qui pro tempore fue
rit illo modo presumat facere, uel conuocare,
capitulum, nec in quocunque capitulo aliquis Deca
nus uel Canonicus audeat aut mansionarij
supra premissis aliquid proponere uel dicere,
et sub poena, x. marcharum den. noue monete
Aquilegien. quas usque ad. xv. dies sequentes ca
pitulo nostro soluere teneantur, Alioquin
intromittantur apud officiales capituli, ei fru
ctus Camere et anniuersaria, cursus hono
rantiarum uigintini, et gastaldini, ac additi
ones prebende sue usque ad integram satis
factionem; que pecunia tunc statim inter
non delinquentes statim equaliter diuidatur,

litteras uero in simplici forma ualeat Capitulum summo pontifici, seu sedis apostolice legato, et patrie, tam supplicatorias quam aliter ad bene esse, quam aliter uoluerit destinare.

Quod Canonicus missus ad aliquem locum, non habeat emolumenta honorantiarum, Capitulum. C.xxxi.

Statuimus quod si quem contingerit aliquem ex canonicis a capitulo mitti ad aliquem Locum, ille non habeat aliquod emolumentum honorantiarum que per estatem solent prestari hic, Die quo eliguntur officiales, et quo uenduntur quartesia, Corporis christi, sanctorum hermacore, et fortunati. Dedicationis sancte ecclesie Aquilegensis. Assumptionis beate uirginis, et eiusdem natiuitatis, nisi per capitulum expresse, antequam ipse Canonicus deputatus fuerit, deliberatum fuerit, circa huiusmodi honorantias ei exhibendas, neque possit aliquis occasione infirmitatis quam alleget se passum dictis temporibus honorantiarum, nisi iuret, se tunc esse uere infirmum, ut sine periculo

se non potuerit conferre, Aquil.; et dantes ta-
lem honorantiam aut consentientes ipsam
dari nisi per viam iuramenti religione, sint
ipso facto excomunicati, declarantes eos qui
soluti sunt huiusmodi honorantiarum
dicerum peregerint annum.

Quantum decanus non canoni
cus Lucretur. Caput. CXXVI.

STatuimus, et declaramus quod si decanus Aqui
leię esset simpliciter decanus, et non canoni
cus habeat simplicitatem dapfere sive, se
scalcarię, et duplicitatem prębendę de cani
pa, ut continetur in laudo, et sententia ali
as super premissis lata per dominum Ve-
nerium de Cuchanea, Volricum cadubrium,
et coradum de brazzacho, inter dominum
Asquinum decanum Aquil. ex una, et capl'm
ex altera, scriptum per iulianum notarium
de ruzzolis, sub millo ducentesimo quinqua
gesimo quarto Indictione duodecima, die ue-
ro quartadecima may.

Q. secreta capituli manifestari non

Debeant caput uere, C xxxiii.

FVit quoqz obtentum, ut omni maturitate et sinceritate tractatus capitularis celebrentur, quod nullus qui caplo interfuerit possit quomodo modo propallare cuipiam, etiam Canonico qui non interfuerit caplo, votum aut sententiam cuiuscunque, et ea que quis circa inibi tractata senserit. et hoc tamqz collationes beneficiorum expediuntur, aut possessionum Locationes aut supra ubi quacunqz gratia danda, negandave disceptatur, et quando cunqz D Decanus, vel vicedecanus silentium indixerit, quod teneatur indicere, ubi viderit sic expedire, aut fuerit ab aliquo ex Canonicis etiam uno requisitus; Manifestans aut talem sententiam et votum, excommunicationis penam ipso facto incurrat et periurii, efficiaturqz infamis, et admittat omnia emolumenta residentie anni unius integri, que pene nullo pacto remitti possit; quas penas ille quoqz incurrat, qui de illis remittendis, aut earum aliqua proposuerit

rit, aut consenserit.

Quod statuta mutari non possint nisi de consensu omnium. Caput CCXXXIIII

S Tatuimus, ordinamus, ac inhibemus ne statuta approbata per canonicos possint presumpi, limitari, declara, aut dispensari nisi omnes consentiant.

Quod tractandis capitularijs negotijs unusquisque voce, et non balotis aut secreto dicat quodque opinionem suam. Caput. CCXXXV

E T ut tractatus capitulares fiant diligenter, ut par est examine previo, fuit decretum iuxta sacros patrum canones, ut omnes habentes vocem in capitulo, et sententias suas ore pronuncient, allegando rationes, quibus inixi sic arbitrentur et sententiant, et nullo modo suffragijs, sive bollotis mentem suam clam, sed una voce pronuncient, atque declarent, sive beneficiorum collationes faciende sint, sive possessionum locationes, aut alia quecunque negotia per capitulum fuerint expedienda, remanente nihilominus decreto supra creandis ma

gistratibz per imbussulationem in suo robore et firmitate./

Q ponantur edicta quando celebrari debeat Capl'um Vtini, Caput, CXXXVI.

STatuitur quoque q quando aliquod capitulum celebretur estiuo tempore Vtini, et nō sit per agenda alicuius momenti, itaq requiratur edicta proponi non solum in ualuis eccl'e Aquil'. ipsa edicta proponantur, uerum etiam in uniuersis eccl'e foribz, ubi silicet capl'um ipsum celebratur, ne quis ualeat ignorantiam prētendere causando intemperiem, aeris, periculosum Aquileie accessum, et propterea se ignorare rei momentum./

Q in omni capitulo saltem unum de statutis legantur, Caput CXXXVII.

ITem fuit decretum q, D, Decanus, seu uicedecanus singulo quoqz capl'o perlegi faciat ad minus unum statutum ex contentis in uolumine Statutorꝝ, et nullus ex Canonicis audeat caplum nisi perlecto ipso statuto aut statutis p lectis, sub pena sol', xx, pro singula quaque

uice applicandorum fabrice sancte Aquileiensis eccl(esi)e, et .D. Decanus, seu uicedecanus amittens facere legi, ut d(ictu)m mulctetur poena d. 3. solidorum similiter fabrice applicandorum, quas poenas nisi eas ipso die soluerint gubernatori redituum dicte fabrice, aut in eius absentia alicui pro eo deputato, ipso facto excommunicationem incurrat, a qua nequeant absolui nisi satisfacta prius poena, sic .n. statuta ipsa ob frequentiorem lectionem memorie commendabuntur, nec ex usu abibunt, aut per inertiam, aut ignorantiam./

Q(uod) de cetero non fiat aliquod restaur(um) quartelariis. Caput. CXXXVIII.

Attendentes multa fastidia ementium quartesia, Decimas, et mutas, tam clericorum q(uam) laicorum, in restituendo soluere precia ipsorum que ut plurimum cum litib(us), laborib(us), et expensis exigi oportebat, attendentesq(ue) q(uod) quilib(et) ipsorum ementium petebant, et petere uolebant restaurum ipsorum quartesiorum, Decimarum, et mutarum, cum et minimum, aut nullum damnum

patirent.

paterentur, preter, et contra conuenientes, et pacta publicata in uenditionibus ipsorum. Statuerunt, et deliberauerunt quod deinceps nullę persone tam clericali quam laycali qui emerit aliquod ex quartelys, Decimis, ac mutis, ipsius uenerandi capli, quacunque occasione, causa, uel ratione, non possit, neqz debeat fieri restaurus aliquod, nec sub nomine Donationis, nec sub nomine restauri, nec in generali, nec in particulari./

Quod quicunqz ex clericis emerit aliquod Quartesium, soluat precium in terminis vendicionis; Caput; CXXXVIIIJ

Statutum fuit ac deliberatum quod si quis de cetero ex. D. Decano, Canonicis, Mansionarys, prefate ecclę, emerit aliquod quartesium, seu mutas, aut Decimas, ipsius capli per eundem ad publicum incantum, emat ut moris est, uendendis ille talis ex predictis semper teneatur, et debeat omni exceptione remota exbursare totum precium quartesiorum, mutarum, seu Decimarum, per ipsos emp/

tas in terminis conuentis in uenditione sub pena residentię, et non possit ad dictam residentiam admitti per ipsum cap̄lum, antequam totum dictum precium satisfecerit, et unius tantum predictis canonicis, uicaryis, et mansionaryis contradictio contra huiusmodi habeat effectum./

Q. de cetero honoretur anniuersarium, D. Poponis patrię, Caput, CXXXX.

Deliberatum fuit, et statutum q. anniuersarium. Rmi. D. Poponis olim Patrię, et fundatoris huius sanctę ecclię honoretur et cum celebratione missarum, Et q. omnes, et singuli tam, D. Decanus, et Canonici, quam mansionaryi eo die celebrare debeant, et per ipsum, D. Decanum. Cantetur missa, et per duos ex canonicis, euangelium, et ep̄lam; Quod si, D. Decanus non fuerit p̄ns prior Canonicus cantet missam, et aly duo gradatię euangelium, et ep̄lam, et in missa offerant ipsi, D. Decano per Dapiferum Den. xxiiij. et cuilibet canonicorum missam celebranti, et eua

gelium, et eplam cantanti. Den. xij. et successi-
ue cuilibz mansionario celebranti. Den. vj./

Q Canonici in minoribus uocem non
habeant in spiritualib, Caput. Cxxxxi

STatuimus et ordinamus q Canonici in mi-
noribz constituti quemadmodum in sacris
constituti ordinibz, in omnibz temporalibz
concernentibz facta capli habeant uoces pro-
ut consueuerunt in promotionibz, uero ele-
ctionibz beneficiorum collatione, et punicioni-
bz clericorum, et alijs spiritualibz non habe-
ant uocem in minoribus constituti./

Quoad uinum non uendendum, et tabernas
non faciendum, Caput sequitur. Cxxxxij

PIA Constitutione pensantes q licet omnis catho-
licus, et presertim clerici, et ceteri religiosi
Diuinis officijs mancipati, et in sortem diui-
ne hereditatis electi omni tempore domino
benedicere, Teneantur, et debent persoluere
Domino gratiarum debitas actiones seqz ab omi
seruili opere poenitus abducere quocienscum-
qz uberiori Dono gratiarum pie dona multiplicat

et immortalitatis sue clementer commemorat
factos nos esse participes, cum sit scriptura
quanquam crescunt dona, rationes etiam cres-
cunt donorum. Hinc est quum nonnulli de
gremio nostro clerici in solemnitatibus, et
obsecrationum tempore maioris hebdoma-
de, et ceteris solemnitatibus, et festis diebus
in eccl'a nostra, in eorum domibus uina uen-
dunt preter habitum, de sua prebenda, et
hospitia publica exercent, ex quibus in diui-
nis nostra prefata eccl'a obbrobrijs lacessi-
tur, et sustinet detrimentum honori, et
honestati clericali subtrahitur, et fidelibus
deuotionis et gratia aduenientibus, et concurren-
tibus, quibus ad bene beateque uiuendum spe-
culum esse debemus; bona de nobis exsti-
matio minuitur, et deuotio refrigescit om-
nibus excessibus, et defunctis quantum pos-
simus pro more honestate uite reformati-
one animarumque saluti obuiare, et occur-
rere cupientes, quatenus sic luceat lux ue-
stra coram hominibus, ut uidentes opera

nr̃a bona dei grãm ualeant enarrare; Presenti
Statutum, et ordinationem facere, et ordina-
re decernimus, facimus, ordinamusque, ac
Statuimus, per p̄ntes in hunc modum, Vz.
q̄ nullus, D, Decani, Canonicorum, Vicariorum
et mansionariorum, et clericorum eccl̃e nostre, a-
quileien. perpetuis temporibus, et diebus so-
lemnibus, et feriatis, eorum domibus residenti-
e et Inhabitationis, neque exterius iuxta mu-
ros, parietes, et continentias dictarum earum
domorum, tabernas facere, seu uinum preterque
de sua prebenda, et cedula pro pecunijs uen-
dere, seu uendi facere minutim, neque ho-
spitium facere, aut coquinam, per se uel a-
lios, quouis quesito, colore, ausu temerario,
presumat de cetero, sub poena unius marche
denariorum, pro singula die, quo contra p̄mis-
sa, uel aliquod premissorum extiterit, contraue-
tum; Item q̄ si qui de Vino suarum preben-
darum s̄m morem, et iurisdictionem nostram
s̄m quos mores, et iurisdictiones potest qui-
libet mansionarius congia uini, xij, sine

aliquo datio, et gabella uendere, tam minu/
tim q̃s grossim: Canonicus, et Vicarius,
xxiiij. uel uendi facere uoluerint, in dictis
eorum Domibus, uel alibi, ubi eis placue/
rit, iusta et recta mensura, et buzzia com/
munis Aquileię omni tempore nulla consu/
etudine, seu corruptela obstanti, illud uen/
dant, seu uendi faciant, et mensurent, et
non aliter, sub poena octo Denariorum nro
caplo applicanda. Cotiens exigenda, quoti
es extiterit contrafactum.,

De Delegatione uocis super pertrac
tandis in capitulo, Caput, cxxxxiii.

STatuimus etiam q̃ nullus ex Canonicis uocem
suam cuipiam etiam capitulari delegare pos
sit, supra rebus incertis pertractandis in capi
tulo: Verum concediur ut qui de causa capi
tulo interesse non possit, ualeat tamen uotu
suum committere supra recetta conuenien
ti: Et tale uotum sic committatur certu
et determinatum, et de eo constet manu p/
pria delegantis, et fides fiat supra eo per

scripturas committentis, quo tempore tale ne-
gotium in capitulo pertractabitur./

Statutum Reverendiss. Domini Mar-
ci Barbo Path. a sede aplica confirma-
tum, q nullus Canonicus minor. xviii
annis habeat vocem in capitulo in certis
actibz, nisi per menses duos ante fe-
cerit residentiam. Caput. C. xxxxiiij

Innocentius eps servus servorum Dei. Ad perpetua
rei memoriam que per ecclarum prelatos pro
illarum decore, et venustate ac personarum in illis,
altissimo famulantium salubri directione
et earum ab incommodis preservatione provi-
de facta fuisse dicuntur, ut firma in perpe-
tuum, et inconcussa permaneant libenter cu
a nobis petitur apostolico munimine robo-
ramus. sane Ven. frater noster Marcus eps
Prenestinus, qui etiam eccle Aquileien ex
concessione, et dispensatione sedis aplice pre-
esse dignoscitur. nobis nuper exponere curav-
vit. q alias ipse provide considerans non
nunq accidere, ut ea que in caplo sue Aqui-

leiensi eccl(esi)e proponebantur, et tractabantur, ac
concludebantur per non nullos illi(u)s Canoni/
cos in minori etate constitutos, eor(um) facilitate
revelabatur, tum iactura, et discrimine r(er)/
(um) capitularium, et proponentium pericu
lum, et detrimentum, q(uo)q(ue) nonnulli Cano/
nici dicte eccl(esi)e actu non residentes apud
illam, q(ua)n(do) in capitulo prefato tractaban/
tur ea, que spectabant, et pertinebant ac/
tu residentie residentib(us), sicut in officialiu(m)
electione, possessionum locationib(us), quar/
tesior(um), et decimar(um), seu fructuum decima/
lium venditionib(us), quor(um) fructus actu resi/
dentib(us) tantum pertinent q(uo)q(ue) ex alijs resi
dentijs, cum electiones, et locationes, aut
venditiones eiusmodi tractabantur, aut a/
licui, seu aliquib(us) in officijs prefatis, et pos/
sessionum eorundem conductionib(us), et ve(n)/
ditionib(us), ut prefertur favere possent in
ipsis eccl(esi)e, et alior(um) Canonicor(um) actu resi/
dentium damnum, et incommodum, nul/
lamq(ue) eorum commoditatem ad dictam ec/

ecclesiam, et caplo intererant, ac uocem adhi/
bebant, ac uolens premissis inconuenienti/
bz obuiare, auctoritate ordinaria statuit et
ordinauit, qd Canonici ipsius eccle tunc et
pro tempore existentes, infra decimum oc/
tauum annum constituti in caplo dicte ec/
cle nullo modo admitterentur, sz ab actibz
in quibz aliquid huiusmodi essz tractan/
dum excluderentur, et exclusi intelligeren/
tur qd ex tunc deinceps perpetuis futuris
temporibz, nullus Canonicus dicte eccle
qui per menses duos immediate preceden/
tes actu residens non fuisset, actibz capitu/
laribz prefatis interesse uocemqz in caplo
adhibere nullo mo possit sz libera electio/
num locum, et uenditionum predictarum
dispositio ab actu residentes, seu interessen/
tes, de quorum interesse ageretur tantummodo;
spectaret et pertineret; que quidem statuta
et ordinationes per omnes, et singulos di/
cte eccle Canonicos tunc presentes et futuros
prout alia statuta dicte eccle consueuerunt,

Idem Marcus eps et Patha iurari, et in poena
periury obseruari mandauit. / Quare idem
Marcus eps humilr nobis supplicauit, ut
Statutis, et ordinationib3 premissis, pro
illor subsistentia fauori robur aplice co/
firmationis adycere, et alias super his opor/
tune prouidere, et benignitate aplica digna/
remur: Nos igitur qui ecclar quarumlib3
presertim insignium pathalium decus, et ue/
nustatatem ac personar in illis diuinis La/
udib3 insistentium, utilitates, et commoda
sinceris desiderys affectamus hmodi sup/
plicationib3 inclinati, Statuta, et ordina/
tiones predictas aucthoritate Apostolica te/
nore pntium, approbamus, et confirmam9
ac perpetue firmitatis robur obtinere decer/
nimus, supplentes omnes, et singulos de/
fectus. si qui forsan interuenerint in eisd.
non obstr constitutionib3, ordinationibus
aplicis, ac alys eiusdem eccle statutis, et
consuetudinib3 iuramento confirmatione,
aplica, uel quauis firmitate alia robor, ce/

terisq; contrariis quibuscumq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis, confirmationis, constitutionis, et supplicacionis infringere, ul' ausu temerario contraire, Siquis autem hoc attemptauerit indignationem omnipotentis dei, et beatorum Petri, et Pauli apostolorum eius, se nouerit incursurum: Datum Rome Apud sanctum Petrum, incarnationis anno Dominice Mill'o quadragentesimo octuagesimo octauo Kl. aprilis, Pontificatus nostri anno quarto./

Super confirmatione priuilegiorum et Iurisdictione, Caput. CXXXXV

LVDouicus miseratione diuina tituli sancti Laurentij in damaso, S, R, E, Presbyter Cardinalis Patha Aquileien, D, PP, Camerarius, Dilectis filijs Canonicis, et Caplo nro eccle Aquileie salutem in Domino sempiternam; Quamquam non numquam iuris uigor, et causa relaxetur, plura que nos admonent, ut cum iusta petuntur facilem se quisq; exhibeat ad conceden/

dum: Dignum arbitramur, ut cum per nos
a' nobis ea benigne postulantur, benigne uo
ti, ac petitionibz uestris annuamus. Visis
igitur petitionibz, et supplicationibz capitu-
li uri prefati, nobis pro parte sua per dile-
ctos filios Ladislaum comitem de Purliljs
Decanum, et Philippum Venetum Canoni-
cum eccle nre Aquileien prefate debita cu
reuerentia exhibitis uolumus, ut priuile-
gia que ipsi caplo a' Pontificibz, et impera-
toribz Romanis predecessoribz nostris con-
cessa sunt, et statuta que per predecessores
nostros approbata, et hactenus obseruata sut,
De cetero inuiolabiliter obseruentur, et in-
tacta, nec non iurisdictionem quam hnt
in certo Loco intra ciuitatem Aquileie nun-
cupato palla cruce pacifice retineant, que om-
nia auctoritate nra de nouo confirmamus,
et approbamus, atqz concedimus perpetuo
ualitura; Volumus insuper qz hactenus
prefatum caplm habuit in eius subditos ca-
pellanos ac uicarios institutos in plebibus,

et capellis sibi concessis, et unitis instituendi, et destituendi, et corrigendi, de qua potestate tam per scripturas antiquas, et nouas quam alias nobis extitit facta fides per ipsum capitulum posse exerceri, nec super hoc molestatur ullo colore mansionariorum, aut dicte ecclesie Aquil. ad ipsum capitulum institutionem, pertinere uolumus pariter et destitutionem, eorumque accessus, et delicta, per ipsum capitulum cognosci, castigari, et debita animaduersione puniri; Itemque de causis ciuilibus Decernimus Canonicos preterea dicte ecclesie Ciuiliter, et Criminaliter coram suo capitulo permittimus conueniri, ac et de eorum delicto quoquomodo deducto per ipsum capitulum corrigi, his exceptis que depositionem mererentur, et tamen debito moderamine; ut si predicti errores, et delicta a tempore commissionis, seu perpetrationis infra quindecim dies capitulum postposuerit, ex nunc non possit se intromittere, et idem omnia circa mansionarios uolumus obseruari: In

his tamen predictis omnibz et singulis ap/
pellatione, et debita reuerentia obedientia/
qz nobis ac successoribz nostris reseruare.
In quorum omnium fidem, et testimoniuz
has pntes fieri fecimus, et nostri maioris
Sigilli iussimus muniri, et munimine
corroborari : Datum Bernis in domibz
nostre residentie die. xv. mensis April'
Anno domini, Mill'o quadragentesimo,
sexagesimo. Pontificatus Smi in christo
Patris domini nostri, D, Pij diuina pro
uidentia PP, secundi Anno Secundo./

Confirmatio annexionum, et incor
porationum, et facultas data super p
dictis unitionis, capit, Cxxxxvii

PIVS Eps seruus seruorum dei, dilectis filijs
Decano, et caplo Aquileien, Salutem, et aplicam bn: Uniuersalis eccl'e regimini licet i
merite disponente dno presidens nre soli/
citudinis studio libenter efficimus, q eccle
siarum omnium precipue patriarchalium sta/
tutus non solum decenter conseruetur, ue

rum etiam prosperetur ubilib3, et continu-
is proficiat incrementis, ac ijs que propte-
rea processisset comperimus, ne ipsarum
decentiam rerum deuenustet, aplici muni-
minis adyci uolumus firmitatem, Sane
pro parte uestra nobis nuper exhibita peti-
tio continebat, q olim non nulli Romani
Pontifices predecessores nostri, ac Pathe A-
quileien qui fuerunt pro tempore pro ipsius
eccle ac personarum in ea degentium incomo
dis, ac necessitatib3 sublevandis, et ex certis
alijs rationabilib3 causis, quasdam plebes,
tunc expressas, cum capellis eis annexis,
mense uestre caplari perpetuo univerunt, a-
nexerunt, et incorporauerunt, prout in di-
uersis tam aplicis q3 Pathalib3 litteris de-
super confectis dicitur plenius contineri;
Quum autem sicut eadem petitio subiunge-
bat uniones, annexiones, et incorporationes
predicte suum plenarium fuerint sortite
effectum, usq3 tam litterarum earumdem q3
desuper habitorum processuum uigore plebium

et capellarum ipsarum, realem possessionem as-
secuti extiteritis, pro parte uestra nobis fu-
it humiliter supplicatum, ut pro unionum,
annexionum, et incorporationum predic-
tarum, subsistentia firmari, utque uos Vi-
carios, et Capellanos in plebibus, et capellis
prefatis institutos pro tempore eo magis,
ad deseruiendum eis in missis, et alijs diuinis
officijs inducere, ipsosque ab excessibus cohibe-
re ualeatis, uobisque uicarios, et capellanos
in plebibus, et capellis quoties pro tempore
eas uacare contigerit, instituere, ac destitue-
re ex causis rationabilibus libere, ac licite, ua-
leatis concedere, et benignitate apostolica di-
gnaremur, Nos igitur huiusmodi supplica-
tionibus inclinati Uniones, annexiones, et
incorporationes predictas unà cum exercitio
o curae animarum parochianorum, plebium, et
capellarum eorundem auctoritate apostolica tenore presenti-
um approbamus, et confirmamus, ac presentis
scripti patrocinio communimus, supplen-
tes omnes defectus, si qui forsan interue-

nerint.

nerint eisdem, et nihilominus uobis perso-
nas ydoneas in uicarios, et capellanos plebi-
um et capellarum secundum congruentem earum
uacatione instituendi, nec non personarum
earundem demeritis exigentibus eas destitu-
endi, et admouendi potestatem, eadem au-
ctoritate concedimus per presentes, non obsta-
tibus constitutionibus apostolicis, ceterisque con-
trariis quibuscumque. Nulli ergo omnino
hominum liceat hanc paginam nostre ap-
probationis, confirmationis, communiti-
onis, suppletionis, et concessionis infrin-
gere, uel ei ausu temerario contrauenire;
Siquis autem attemptare presumpserit, in-
dignationem omnipotentis dei, et beatorum
apostolorum Petri, et Pauli eius se nouerit in-
cursurum; Datum Petrecti Senonum dio-
cesis, Anno incarnationis Dominice. Mill.
quadragentesimo Sexagesimoquinto, Idibus
iunij, Pontificatus nostri Anno secundo./

Confirmatio Iurisdictionis et
Statuterum, Caput. CXXXXVIII.

PIUS Eps. servus servor. Dei, Dilectis filijs Deca-
no et capitulo eccle. Aquileien. salutem et aposto
licam Ben. Ad hec divina miseratio nos licz
immeritos superne potestatis ecclastice prin-
cipatum pre ceteris mortalibz optime dispo
suit, ut cunctarum in catholica fide monume
tum ecclarum insignes precipue patriarchalib,
et honore fulgentium iura non solum ubili-
bet conservamus, verumetiam illa, et que a
predecessoribz nostris Rom: Pont: pro earuz
vetustate commodis, et Decore, sive alias eis
concessa sunt privilegia et immunitates eorz
inherendo, quum a nobis petitur nostro eti
am munimine solidamus; hinc est quod nos
vestris in hac parte supplicationibz inclina-
ti, omnes libertates, et immunitates ab ipsis
predecessoribus nostris, sive per privilegia,
vel alias indulgentias vobis et eccle. vestre
concessas, ipsiusque eccle. statuta, et consu-
etudines laudabiles, nec non secularium
exactionum olim a Romanor. Imperatori-
bus, sive a modernis, et qui fuerint pro tz

pore ipsius eccle Patbe, aut alias uobis, et ec/
cle prefate quomodolibz, et quavis auctorita/
te indulta privilegia, iurisdictiones, Liber/
tates, et exemptiones, una cum iurisdictio/
ne, Dominio, et potestate uobis tam in lo/
co Pallacrucis infra Limites ciuitatis Aqui/
Legie consistente, In quo illiusque incolis
et habitatoribz merum, et mixtum impe/
rium habeatis qz Villis, et Locis alijs uo/
bis subiectis competentibz aucthoritate
Apostolica tenore presentium ex certa sci/
entia approbamus, et confirmamus, eisqz
nostri muniminis adhycimus firmitatez
supplentes tam iuris qz facti. si qui for/
san interuenerint in eisdem. Nulli ergo
omnino hominum Liceat hanc paginaz
nostre approbationis, confirmationis, adi/
ectionis, et supplicationis infringere, uel ei
ausu temerario contraire. Si qui autem hoc
attemptare presumpserit, indignationem
omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et
Pauli apostolorum eius se nouerit incur/

sivrum. Datum Senis anno incarnatio-
nis domini Millesimo quadragentesimo
sexagesimo quarto, nonis Augusti. Pon
tificatus nostri anno secundo.

Deo . Z . gratias.

Florianus Candonius clericus utinen.
scribebat, in M. D. XXXXI. die pri
ma. mensis Aprilis.

41

15